

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XVIII. évfolyam, 3. szám, 2015

Megjelenik kéthetente
2015. február 25.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
kmohr@aki.gov.hu
Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:
Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Összefoglaló.....	3
Gabonapiaci jelentés.....	4
Búza.....	4
Kukorica.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék jegyzése.....	7
Termelői és kikötői árak.....	11
Gabonapiaci információk.....	14
Olajnövény-piaci jelentés.....	16
Szójabab.....	16
Napraforgómag.....	16
Repcemag.....	16
Az olajmagok és származékaik jegyzése.....	18
Termelői és kikötői árak.....	22
Olajmagpiaci információk.....	24
Bioüzemanyag melléklet.....	26

Összefoglaló

A főbb exportőrök bőséges kibocsátása miatt kieleződött a verseny a nemzetközi búzapiacra a 2014/2015. évi szezon első felében, és a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) 181 dollár (USD)/tonnáig süllyedt a termény legközelebbi lejáratra szóló jegyzése 2015. február elejéig. Noha az oroszországi exportvám bevezetése után kissé emelkedett a termény jegyzése Chicagóban, tartós drágulás emiatt nem várható, hiszen a többi exportőr az Oroszország meghatározó célpiacainak számító közel-keleti és észak-afrikai importőrök szükségletének fedezéséhez elegendő készlettel rendelkezik.

A *hrivnya* vásárlóerejének további romlása ösztönözheti Ukrajna kukoricaexportját a következő hónapokban, ezért az USA agrárminisztériuma februári piaci kitekintésében az egy hónappal korábbihoz képest 1,5 millió tonnával 18 millió tonnára emelte a fekete-tengeri ország 2014/2015. gazdasági évre előirányzott kivitelét.

A déli féltekén már javában zajlik a szójabab betakarítása, az USA-ból származó termény iránti élénk keresletet úgy tűnik mégsem törte meg a dél-amerikai új termés piacra lépése.

Ukrajna a világ elsőszámú napraforgóolaj-exportőreként a 2014/2015. gazdasági évre tervezett 3,7 millió tonnából a szeptember 1. – február 16. időszak tekintetében példátlanul nagy mennyiséget, 2,2 millió tonna olajat értékesített a világpiacra.

Az elemzők szerint a repcemag világpiaci árát a romló terméskilátások magasan tarthatják az elkövetkező hónapokban. Az előrejelzések szerint ugyanis a növény 2015/2016. gazdasági évi termőterülete az egy évvel korábbihoz képest 3 százalékkal 6,5 millió hektárra csökkenhet a világ elsőszámú termelőjénél, az Európai Unióban.

A londoni árutőzsdén az Európában irányadó IPE Brent ásványolaj legközelebbi határidőre szóló jegyzése a 2014. júliusi hordónkénti (barrel) 111 dollárról 2015 februárjára 45-50 dollárra esett.

Gabonapiaci jelentés

Búza

A főbb exportőrök bőséges kibocsátása miatt kiéleződött a verseny a nemzetközi búzapiacra a 2014/2015. évi szezon első felében, és a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) 181 dollár (USD)/tonnáig süllyedt a termény legközelebbi lejáratra szóló jegyzése 2015. február elejéig. A búza világpiacon jelentős nyomást gyakorolt januárban, hogy Dél-Amerikában – Argentína és Paraguay terménynövekedése következtében – az egy évvel korábbinál 18 százalékkal több, együttesen 23,7 millió tonna búza került a tárolókba. Ez egyben azt is jelenti, hogy a világ negyedik legnagyobb búzaimportőreként számon tartott Brazília – ahova az USA a 2013/2014. gazdasági évben számottevő mennyiséget exportált – elsősorban a Mercosur országoktól szerezheti be a 7 millió tonnára becsült importját. A szállítási és logisztikai előnyökön túl ugyanis az Argentínából, Paraguayból és Uruguayból származó gabona vámmentesen léphet a brazil piacra, míg az USA-ból származó búzát 10 százalékos importvám terheli. Oroszország a folyó évi szezonra tervezett 20 millió tonna búzakivitel – amely az előző szezon után a második legnagyobb kiszállított volumen lenne – 80 százalékát már 2014 decemberéig teljesítette. A nemzeti fizetőeszköz értékvesztése ösztönözte az exportot, és mindez a belpiaci árak emelkedését okozta. A orosz kormány az export lassítása érdekében növény-egészségügyi előírásokat vezetett be, korlátozta a vasúti berakodást, megemelte az intervenciók árát és végül exportvám alkalmazásáról is döntött. A kiviteli vámot a tonnánkénti ár 15 százalékában állapították meg, de minimálisan 35 euró/tonna (43 dollár/tonna) fizetendő, és előreláthatóan 2015 február 1. – június 30. közötti időszakra léptették érvénybe. A tarifa bevezetése – vélhetően a korábban kötött szerződések folyamatos teljesítése miatt – csupán mérsékelt áremelkedést indukált a világpiacon, és a főbb termelők telelő búzaállományainak kedvező állapotáról érkező hírek a termény fronthavi jegyzését 190-195 dollár/tonna sávban stabilizálták a chicagói árutőzsdén február első három hetében. Az exportvám miatt nem várható jelentősebb drágulás a következő hónapokban, hiszen a többi exportőr – köztük az Európai Unió és Ukrajna – az Oroszország meghatározó célpiacainak szá-

mító közel-keleti és észak-afrikai importőrök szükségletének fedezéséhez elegendő készlettel rendelkeznek. Az oroszországi export korlátozása a párizsi árutőzsdén (Euronext/MATIF) is megállította a búza fronthavi jegyzésének januári csökkenését, és 2015 februárjában 185-190 euró/tonna sávban hullámzott a termény tőzsdei ára. Miközben Chicagóban és Párizsban egyaránt csökkent a búza jegyzése az új év első hónapjában, a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában mind a malmi búza, mind a takarmánybúza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése erősödött: előbbi 55 ezer forint/tonna, utóbbi 48 ezer forint/tonna körüli szinten állapodott meg. Magyarországon a malmi búza jegyzésének növekedését az étkezési minőségű tételek szűkössége magyarázza, hiszen a 2014. évi 5,1 millió tonna termés csupán 35 százaléka érte el a malmi minőséget, szemben a szokásos 60-70 százalékkal. Januárban az átnevedesedett és a belvizes területek nagyságáról érkező kedvezőtlen hírek tartották magasban az árat. Mindezek eredményeként az AKI PÁIR adatai szerint az étkezési búza áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 55-56 ezer forint/tonnára nőtt 2015. január végén – február elején. A takarmánygabona-félék bőséges 2014. évi kibocsátása ellenére a takarmánybúza jegyzése 48 ezer forint/tonnára, fizikai piaci ára 48-49 ezer forint/tonnára emelkedett az új év első másfél hónapjában. A takarmánybúza árát vélhetően a takarmányárpa ukrainai kikötői árának növekedése befolyásolta pozitívan. Ukrajna és Oroszország ugyanis a 2014/2015. gazdasági évre tervezett árpaexport jó részét már 2014 második félévében teljesítette, így az átmenetileg kialakult piaci hiány a termény felértékelődését eredményezte az év végén. A piac kínálta lehetőséget kihasználva az Európai Unió növelte árpakivitelét, ami szintén az áremelkedés irányába hatott. A takarmányárpa magyarországi termelői ára 16 százalékkal 46 ezer forint/tonnára nőtt januárban a decemberihez viszonyítva, február első felében – a tőzsdei jegyzéssel összhangban – 4 százalékkal mérséklődött az AKI PÁIR adatai szerint.

Kukorica

A kőolaj világpiacon erősödése a kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzését 150-155 dollár/tonna között stabilizálta a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT)

február első felében. Párizsban (*Euronext/MATIF*) 150-155 euró/tonna között hullámzott a márciusi szállítású termény jegyzése ugyanekkor. Az ukrán központi bank február elejétől már nem tudta a korábbi 15-16 *hrivnya*/dollar szinten tartani a nemzeti valuta árfolyamát, amely február 20-ig 27 *hrivnya*/dollárra gyengült. Tekintettel arra, hogy a *hrivnya* vásárlóerejének romlása ösztönözheti az ország kukoricaexportját a következő hónapokban, az *USDA* februári piaci kitekintésében az egy hónappal korábbihoz képest 1,5 millió tonnával 18 millió tonnára emelte a fekete-tengeri ország 2014/2015. gazdasági évre előirányzott kivitelét. Az ukrán agrártárca előrejelzése ennél is optimistább: akár 20

millió tonna kukorica is a nemzetközi forgalomba kerülhet a folyó évi szezonban. A gyengülő *hrivnya* miatt – az importból származó inputok drágulása révén – ugyanakkor a termesztés költségei is emelkedhetnek, így az *UkrAgroConsult* tanácsadó ügynökség a kukorica vetésterületének 5-7 százalékos csökkenésével számol a szovjet utódállamban az idén. Magyarországon a takarmánykukorica legközelebbi határidőre szóló jegyzése 43 ezer forint/tonnára emelkedett a BÉT-en januárban, ám február 20-án már nem érte el a 40 ezer forint/tonna szintet. A fizikai piacon átlagosan 38-39 ezer forintért talált gazdára egy tonna takarmánykukorica február első felében.

Agrárpolitikai Hírek

- Az elmúlt hónapok csapadékos időjárása miatt a talajok vízzel való telítettsége olyan mértékű, amely az ország több pontján a mezőgazdasági területeken belvizek kialakulásának kedvez, és a termelők növénykultúráit jelentősen károsíthatja. Ahhoz, hogy a termelő az agrárkár-enyhítési rendszerben a kedvezőtlen időjárási jelenség miatt felmerülő kárát elszámolhassa, illetve kárenyhítő juttatás révén enyhíthesse, első lépésként a

jogszabályban előírt határidőben kell bejelentenie a belvízkárokat. A 2015. évi káresemények (köztük a belvízkár) bejelentését már az új, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal honlapján elérhető elektronikus kárbejelentő felületen teheti meg a káresemény bekövetkezésétől számított 15 napon belül. Belvíz szempontjából a káresemény bekövetkezése időpontjának azt az időpontot kell tekinteni, amikor az adott területen termesztett növénykultúrán a várhatóan 30 százalékos hozamcsökkenést okozó károsodás első alkalommal észlelhetővé válik.

1. táblázat: **A gabonafélék termelői ára Magyarországon**

	2015. 7. hét	2015. 7. hét/ 2015. 6. hét (százalék)	2015. 7. hét/ 2014. 7. hét (százalék)
Étkezési búza	55 736	102	99
Takarmánybúza	49 571
Takarmánykukorica	38 560	85	99
Takarmányárpa	44 948	...	103

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Megjegyzés: A termelői ár az áfát és a szállítási költséget nem tartalmazza.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat: **A búza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

	Szállítási határidő	Mértékegység	2015. 02. 18.	2015. 02. 19.	2015. 02. 20.	
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	Malmi búza	2015. március	HUF/tonna	55 200	55 200	55 200
	Takarmánybúza	2015. március	HUF/tonna	47 800	47 800	47 800
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	Búza	2015. március	EUR/tonna	186	187	186
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	Búza	2015. március	USD/tonna	194	194	187

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

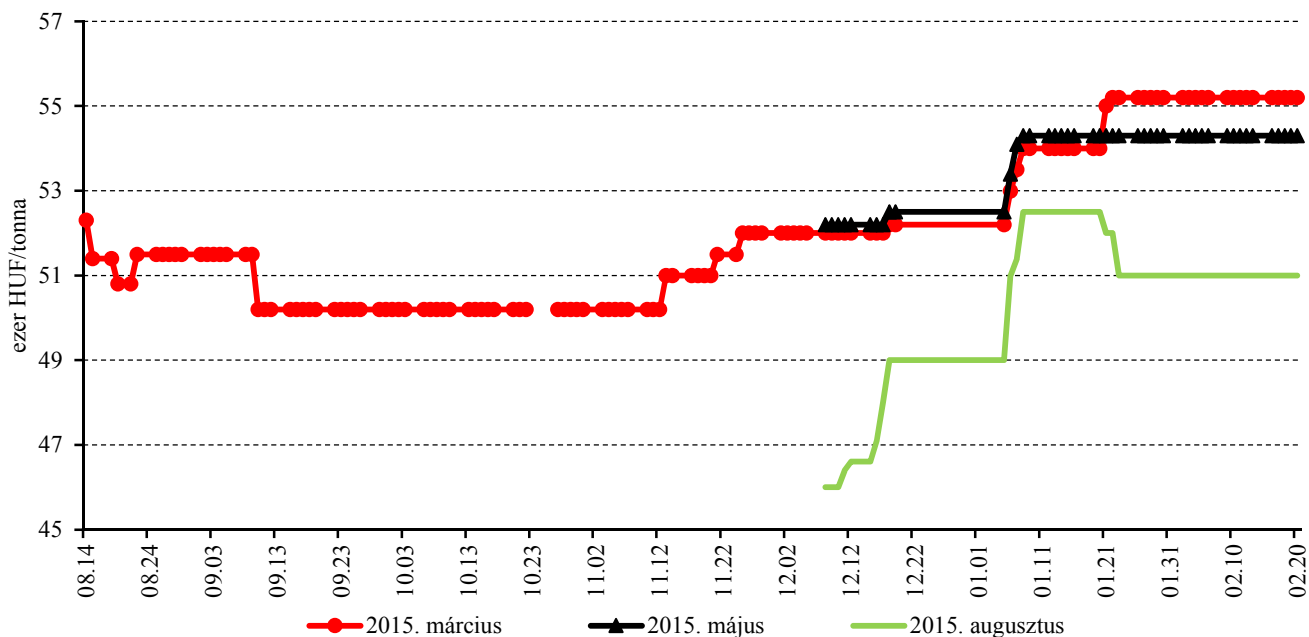
3. táblázat: **A kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

	Szállítási határidő	Mértékegység	2015. 02. 18.	2015. 02. 19.	2015. 02. 20.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	2015. március	HUF/tonna	40 700	40 300	39 900
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	2015. március	EUR/tonna	153	153	151
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	2015. március	USD/tonna	151	153	152

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

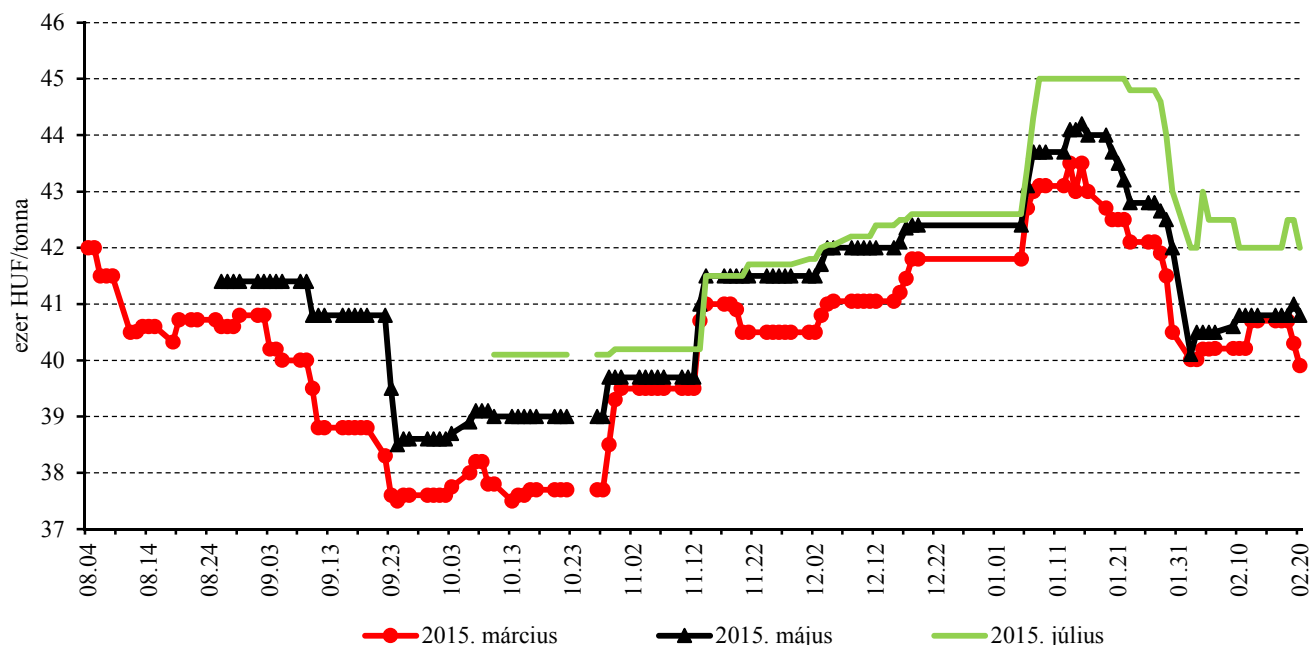
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2014-2015)



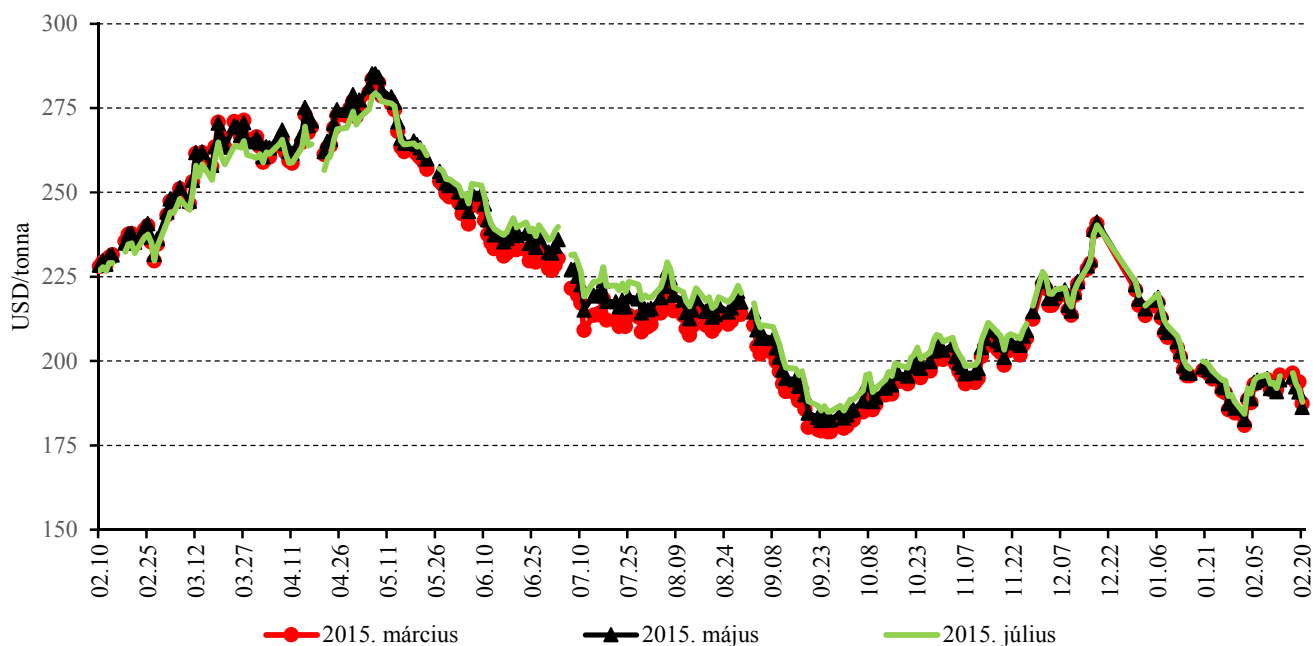
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2014-2015)



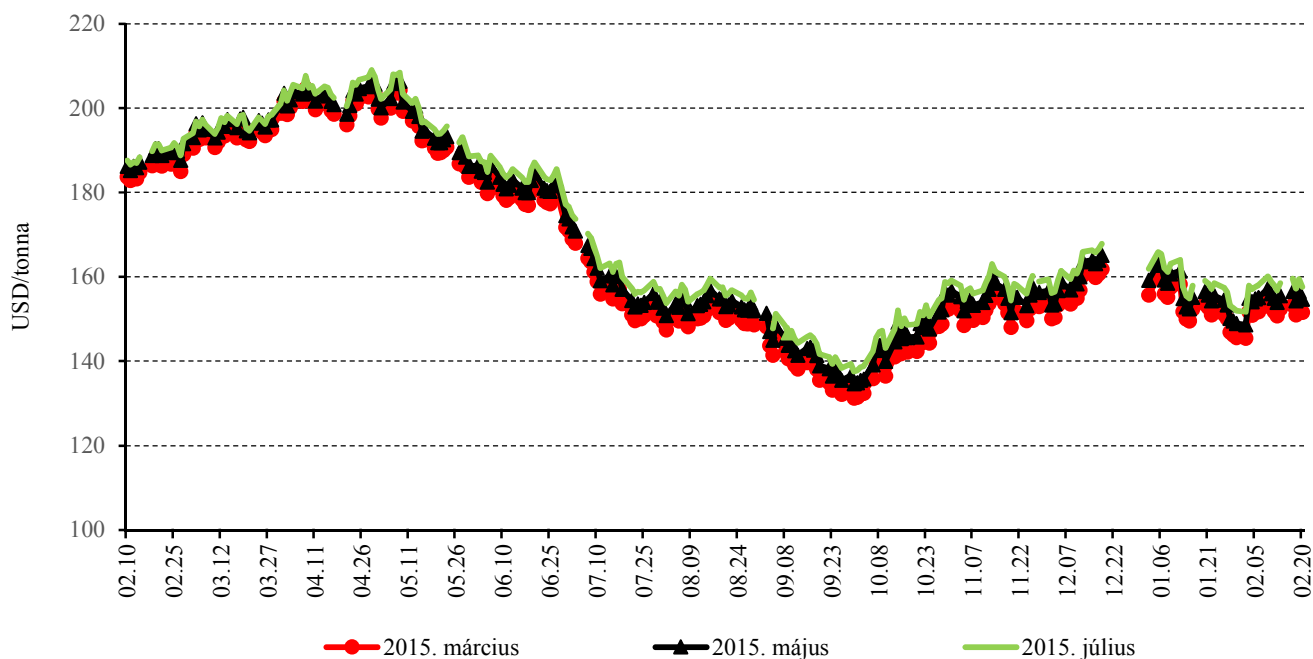
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2014-2015)



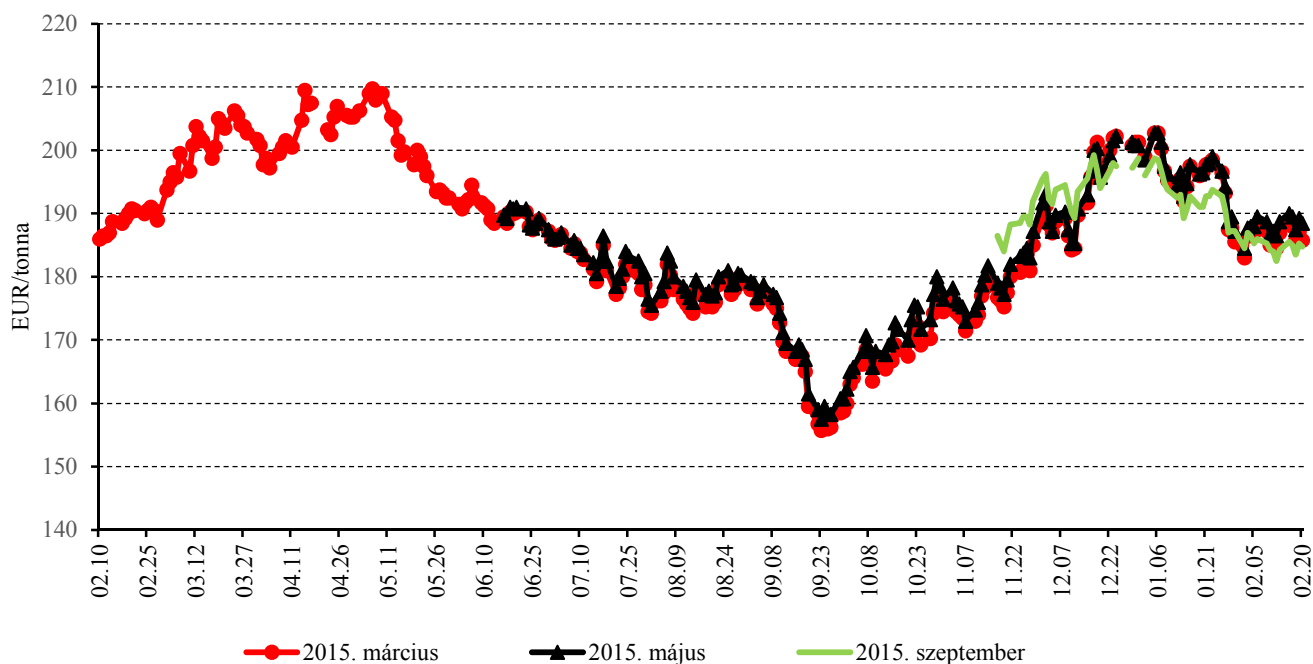
Forrás: CME/CBOT

4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2014-2015)



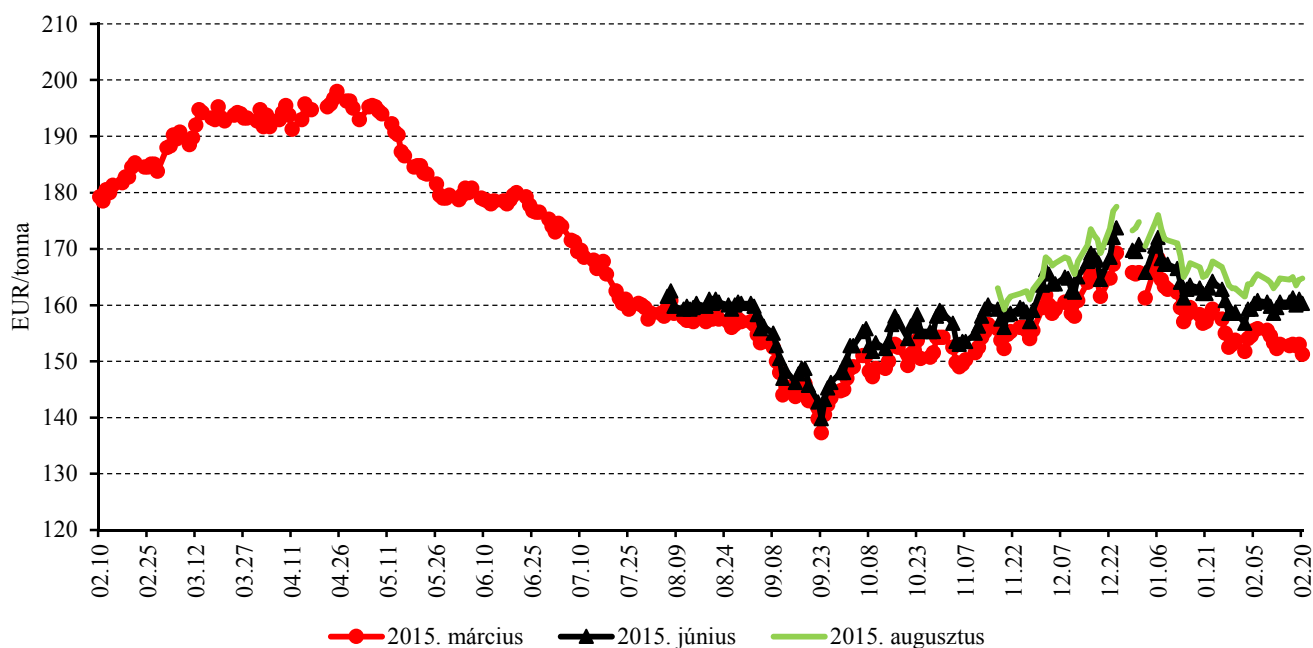
Forrás: CME/CBOT

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2014-2015)



Forrás: Euronext/MATIF

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2014-2015)



Forrás: Euronext/MATIF

4. táblázat: **A búza és a kukorica nemzetközi tőzsdei jegyzése (2015. február 20.)**

Szállítási határidő	Euronext/MATIF, Párizs		Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)	
	EUR/tonna	HUF/tonna		USD/tonna	HUF/tonna
BÚZA					
2015. március	186	56 650	2015. március	187	50 448
2015. május	189	57 489	2015. május	186	50 131
2015. szeptember	185	56 345	2015. július	188	50 567
2015. december	185	56 421	2015. szeptember	191	51 377
2016. március	186	56 803	2015. december	195	52 564
2016. május	187	57 108	2016. március	198	53 315
KUKORICA					
2015. március	151	46 128	2015. március	152	40 814
2015. június	160	48 873	2015. május	155	41 640
2015. augusztus	165	50 245	2015. július	158	42 426
2015. november	169	51 465	2015. szeptember	160	43 166
2016. január	170	51 923	2015. december	164	44 100
2016. március	171	52 228	2016. március	167	45 052

Forrás: Euronext/MATIF, CME/CBOT

5. táblázat: **A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása**

Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}		
		2015. 02. 19. (százalék)	2015. 02. 12. (százalék)	
Búza	2015. március	193,84	33,3	23,4
Kukorica	2015. március	153,39	32,2	19,2
Szójabab	2015. március	370,16	31,1	16,4
Szójadara	2015. március	382,95	48,4	21,8

^{a)} Belső volatilitás (implied volatility): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalék eltérés várható.)

Forrás: Barchart

6. táblázat: **A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (2015. február 17.)**

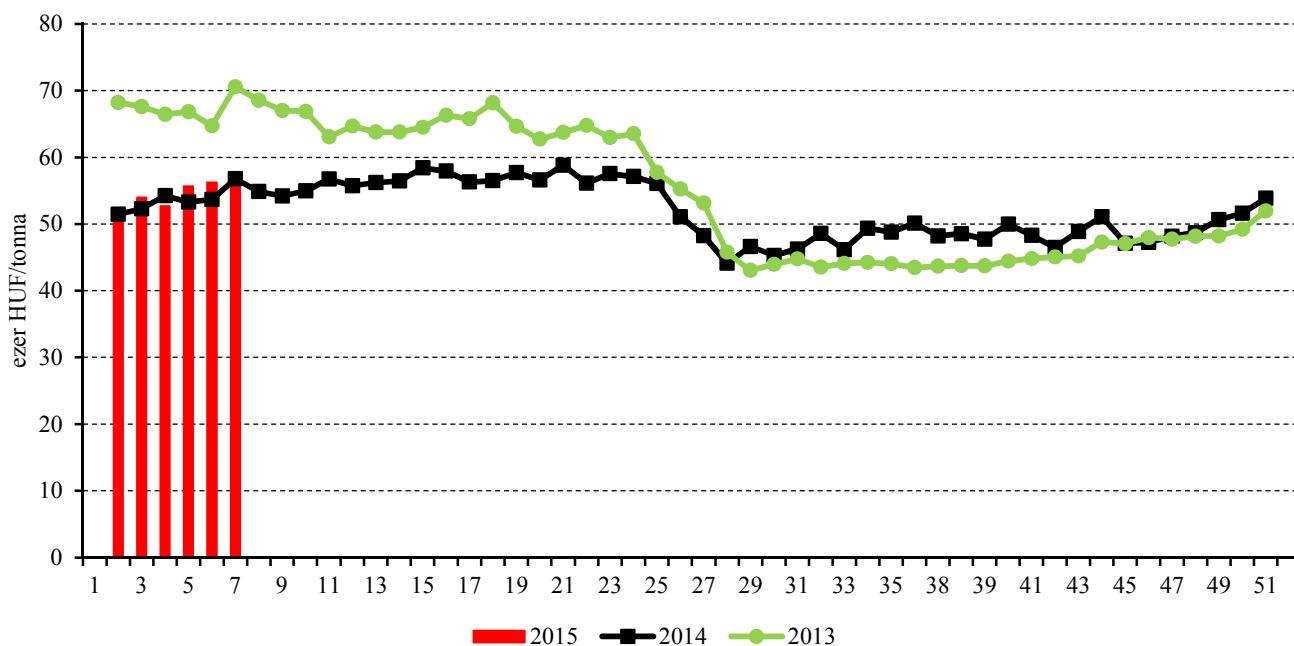
	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	37 639	118 589	110 768	4 615	19 349	72 492	97 421	41 090	50 165	43 406	42 575
Kukorica	344 450	587 802	255 232	33 309	67 307	221 154	141 171	108 905	143 864	73 768	109 406
Szójabab	261 350	257 742	98 717	6 826	8 558	93 014	84 163	77 254	72 192	109 648	42 529
Szójadara	109 242	209 653	42 612	20570	7 701	69 822	40 687	20 924	41 669	24 847	31 886

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

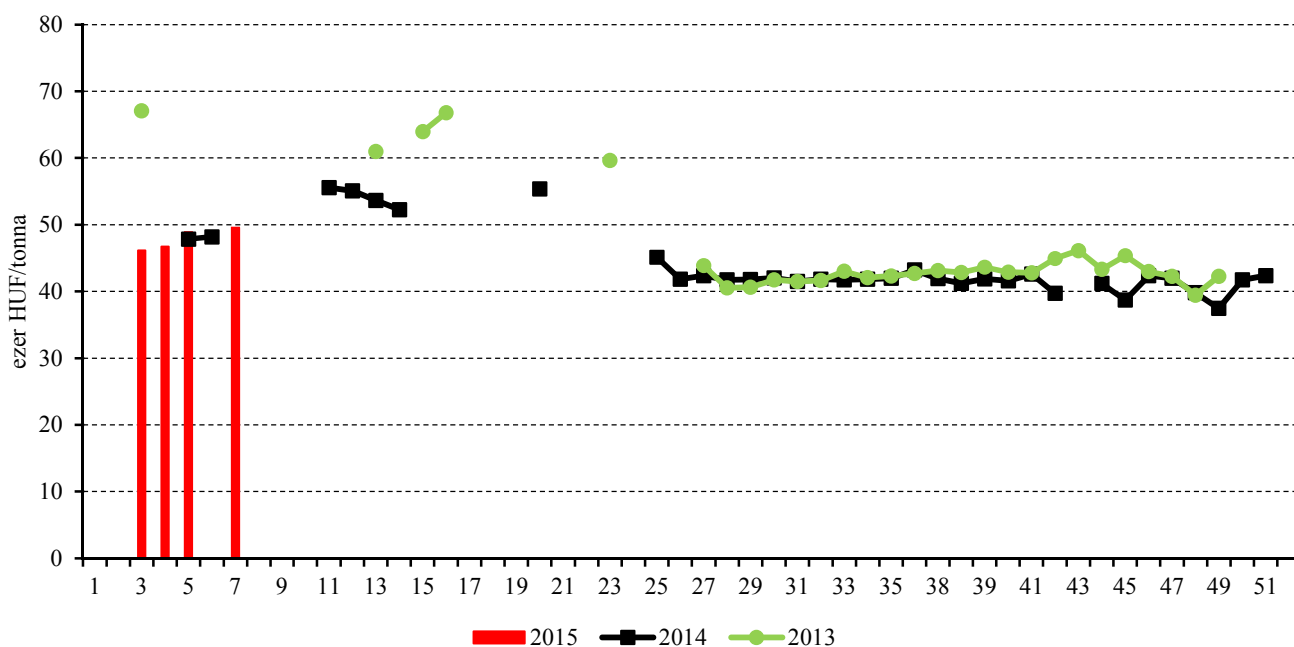
Termelői és kikötői árak

7. ábra: Az étkezési búza heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)



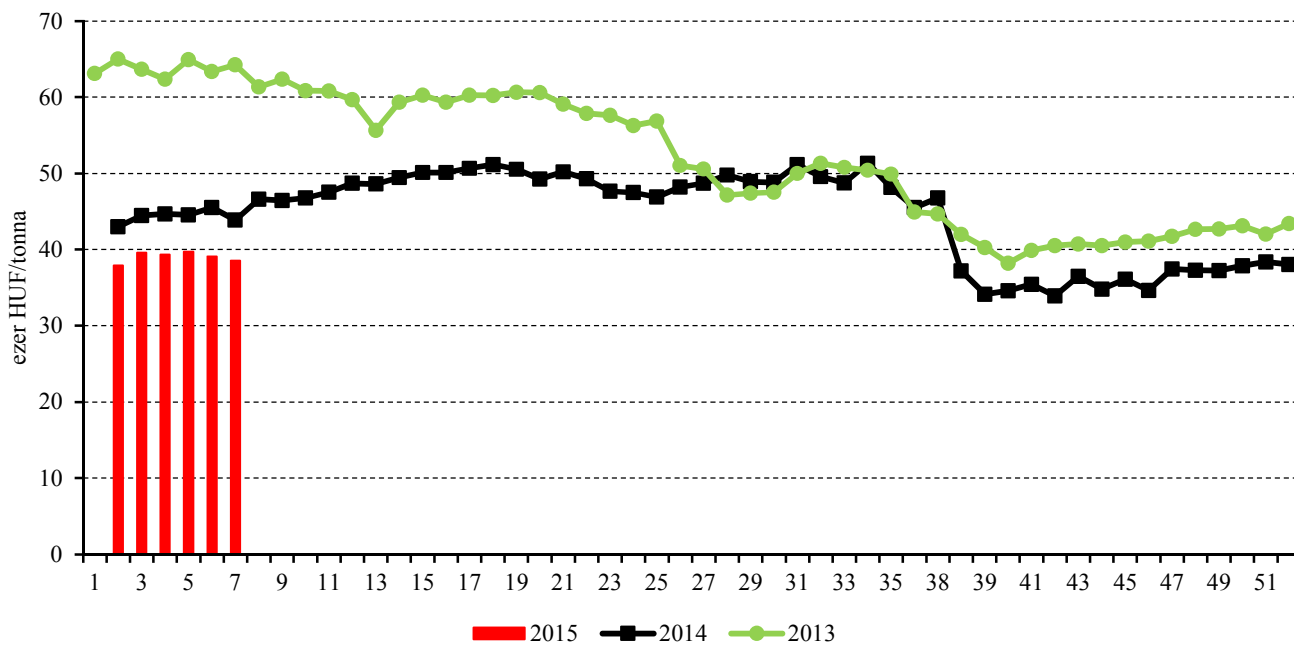
Forrás: AKI PÁIR

8. ábra: A takarmánybúza heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)



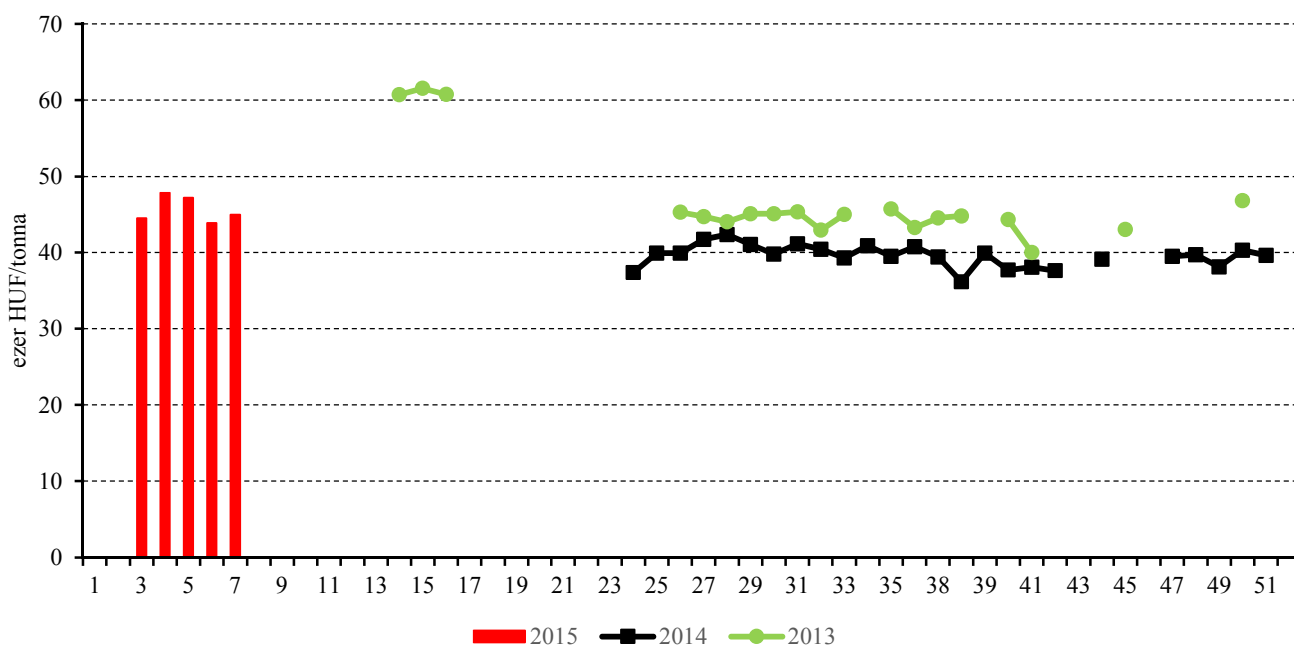
Forrás: AKI PÁIR

9. ábra: A takarmánykukorica heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)



Forrás: AKI PÁIR

10. ábra: A takarmányárpa heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)



Forrás: AKI PÁIR

7. táblázat: **A gabonafélék nemzetközi és európai kikötői ára**

	Mértékegység	2015. 01. 30.	2015. 02. 06.	2015. 02. 13.	2015. 02. 20.	
BÚZA	USA, FOB Gulf HRW	USD/tonna	-	256	257	-
	Franciaország, FOB Rouen, 10,5%	USD/tonna	209	214	207	-
	Németország, FOB 12%	USD/tonna	232	243	235	-
	Oroszország 11,5% FOB	USD/tonna	255	250	239	235
	Ukrajna, 12,5% FOB	USD/tonna	250	248	230	231
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	-	222	231	237
KUKORICA	USA, FOB Gulf, No. 2	USD/tonna	-	181	182	-
	Franciaország, FOB Bordeaux	USD/tonna	170	174	176	-
	Ukrajna, FOB	USD/tonna	170	175	172	172
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	181	178	173	-
	Hollandia, CIF Rotterdam	EUR/tonna	166	164	165	165
ÁRPA	Franciaország, FOB Rouen	USD/tonna	206	210	210	207
	Ukrajna, FOB	USD/tonna	-	215	-	-
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	210	-	214	-

Megjegyzés: FOB – Free on Board (kölségmentesen a hajó fedélzetére), CIF – Cost, Insurance and Freight (kölség, biztosítás és fuvardíj – megnevezett rendeltetési kikötő).

Forrás: Agrochart, MADR, Európai Bizottság

8. táblázat: **A gabonafélék európai termelői ára**

		EUR/tonna			
		2015. 5. hét	2015. 6. hét	2015. 7. hét	2015. 8. hét
MALMI BÚZA	Bulgária, DEPPROD Dobrich	179	184	176	169
	Németország, DEPSILO Hamburg	201	191	193	197
	Franciaország, DELPORT Rouen	195	185	186	190
	Románia, DEPSILO Banat	154	164	167	169
TAKARMÁNY- BÚZA	Bulgária, DEPPROD Dobrich	169	169	159	148
	Németország, DEPSILO Hamburg	189	185	185	188
	Franciaország, DEPSILO Eure-et-Loire	168	164	-	171
	Románia, DEPSILO Oltenia	175	154	-	-
	Egyesült Királyság, FGATE	165	167	161	164
KUKORICA	Bulgária, DEPPROD Pleven	123	123	123	135
	Németország, DEPSILO Hamburg	180	176	182	180
	Franciaország, DELPORT Bordeaux	151	149	152	154
	Románia, DEPSILO Oltenia	120	135	134	130
TAKARMÁNY- ÁRPA	Bulgária, DEPPROD Burgas	138	138	-	-
	Németország, DEPSILO Hamburg	174	173	174	172
	Franciaország, DELPORT Rouen	181	181	181	179
	Románia, DEPSILO Muntenia	141	157	174	156
	Egyesült Királyság, FGATE	159	159	158	158

Megjegyzés: DEPPROD – a telephelyen vagy a termőhelyen tehergépkocsira vagy egyéb szállítóeszközre pakolva, DEPSILO – a tárolt termény silónál tehergépkocsira vagy egyéb szállítóeszközre pakolva, DELPORT – a kikötőbe szállítva, FGATE – termelői ár.

Forrás: Európai Bizottság

Gabonapiaci információk

9. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára Magyarországon

	Kiszerezés	Mértékegység	2014. 7. hét	2015. 6. hét	2015. 7. hét	2015. 7. hét/ 2014. 7. hét (százalék)	2015. 7. hét/ 2015. 6. hét (százalék)	
Finomliszt BL 55	ömlesztett	tonna	567	514	541	95	105	
		HUF/kg	74	74	74	100	100	
	zsákos	tonna	1 493	1 454	1 593	107	110	
		HUF/kg	76	77	76	101	100	
	zacskós	tonna	1 125	957	819	73	86	
		HUF/kg	74	87	86	116	100	
Rétesliszt BFF 55	ömlesztett	tonna	
		HUF/kg	
	zsákos	tonna	45	37	33	74	90	
		HUF/kg	85	87	90	105	103	
	zacskós	tonna	45	29	27	60	93	
		HUF/kg	90	95	94	104	99	
Fehér kenyér- liszt BL 80	ömlesztett	tonna	409	332	302	74	91	
		HUF/kg	73	73	73	99	100	
	zsákos	tonna	381	517	521	137	101	
		HUF/kg	75	74	75	100	101	
	Tésztaipari liszt TL 50	ömlesztett	tonna	133	106
			HUF/kg	76	80
zsákos		tonna	...	59	39	...	66	
		HUF/kg	...	86	82	...	96	
Étkezési búza- dara AD	zacskós	tonna	90	41	49	55	120	
		HUF/kg	85	97	96	113	99	

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

10. táblázat: Az ipari keveréktakarmányok feldolgozó értékesítési ára Magyarországon

	Mértékegység	2014. január	2014. december	2015. január	2015. január/ 2014. január (százalék)	2015. január/ 2014. december (százalék)
Brojlertáp	tonna	4 142	4 199	5 843	141	139
	HUF/tonna	94 252	89 309	90 225	96	101
Hízósertéstáp	tonna	6 264	8 251	8 119	130	98
	HUF/tonna	76 601	75 318	74 822	98	99

Forrás: AKI PÁIR

11. táblázat: A gabonafélék külkereskedelme Magyarországon

ezer tonna

		2013. január-november	2014. január-november	Változás (százalék)
Export	10019900 Búza, nem vető	2 001,4	1 891,7	94,5
	10039000 Árpa, nem vető	443,6	419,9	94,6
	10059000 Kukorica, nem vető	1 881,6	2 081,4	110,6
Import	10019900 Búza, nem vető	59,8	107,8	180,2
	10039000 Árpa, nem vető	50,9	29,9	58,9
	10059000 Kukorica, nem vető	89,1	188,8	212,0

Forrás: KSH

12. táblázat: Az Európai Unió aktuális export-import engedélyei

ezer tonna

		2013. július 1.- 2014. február 18.	2014. július 1.- 2015. február 17.	Változás (százalék)
Export	Búza (durum és liszt nélkül)	19 264	19 911	103,4
	Árpa	4 938	5 922	119,9
	Kukorica	2 166	1 876	86,6
Import	Búza (durum és liszt nélkül)	1 230	2 006	163,1
	Árpa	20	58	290,0
	Kukorica	8 138	5 867	72,1

Forrás: Európai Bizottság

13. táblázat: A világ búza- és kukoricamérlege

millió tonna

	USDA		IGC		Tallage	
	2013/2014	2014/2015 ^{a)}	2013/2014	2014/2015 ^{a)}	2013/2014	2014/2015 ^{a)}
BÚZA						
Termelés	716	725	713	717	695	707
Felhasználás	704	715	695	708	679	697
Export	162	160	155	151	156	158
Import	162	160	155	151	156	158
Zárókészlet	187	198	187	186	177	188
KUKORICA						
Termelés	989	991	991	992	970	975
Felhasználás	953	975	947	973	969	960
Export	130	117	120	114	129	115
Import	130	117	120	114	129	115
Zárókészlet	174	190	175	194	166	182

^{a)} Előrejelzés.

Forrás: USDA, IGC, Tallage

Olajnövény-piaci jelentés

Szójabab

Noha a déli féltekén már javában zajlik a szójabab betakarítása, az USA-ból származó termény iránti élénk keresletet úgy tűnik nem törte meg a dél-amerikai új termés piacra lépése. Az USA agrárminisztériumának (USDA) exportstatisztikája alapján ugyanis az Egyesült Államok a 2014/2015. gazdasági évre előirányzott 48,7 millió tonnából 46,7 millió tonna szójababot már eladott, amelyből 39,5 millió tonnát február első feléig el is szállítottak. Az élénk kereskedésben az olajmag fronthavi jegyzése 365-370 dollár/tonna közé emelkedett a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) február harmadik hetében. A hónap elejénél 5 százalékkal magasabb árszint megtartását az is segítette, hogy az USDA szerint az előzetes várakozásokkal ellentétben mégsem nő a növény termőterülete az USA-ban az idén.

Napraforgómag

Jóllehet, a napraforgómag kikötői ára a világ legnagyobb termelőjének számító Ukrajnában már mérséklődött 2014 decemberében, a Budapesti Értéktőzsdé (BÉT) árupiaci szekciójában csak másfél hónappal később gyengült a legközelebbi lejáratra szóló jegyzés, miután 2015. január közepén 113 ezer forint/tonnával 19 havi csúcsot döntött. A *hrivnya* február eleje óta tartó értékvesztése, és az ukrainai napraforgóolaj iránti továbbra is igen erős külpiazi kereslet következtében a termény belpiaci ára ismét nőtt keleti szomszédunknál. Ukrajna a világ elsős számú napraforgóolaj-exportőreként a 2014/2015. gazdasági évre tervezett 3,7 millió tonnából a szeptember 1. – február 16. időszak tekintetében példátlanul nagy mennyiséget, 2,2 millió tonna olajat már értékesített a világpiacon. Magyarországon szintén drágult a napraforgómag, a legközelebbi lejáratra szóló jegyzés 106 ezer forint/tonna körül mozgott

a BÉT-en február második felében. Az AKI PÁIR adatai szerint a termény áfa és szállítási költség nélküli termelői ára a fizikai piacon elérte a 109 ezer forint/tonnát február második hetében.

Repcemag

A repcemag fronthavi jegyzése a termény iránti visszafogott kereslet, valamint a szójabab világpiaci árának gyengülése miatt tonnánként 340 euróra süllyedt a párizsi árutőzsdén (Euronext/MATIF) 2015. január végére. Az árcsökkenés nem bizonyult tartósnak, februárban újra 360 euró közeli szinten kereskedtek a terménnyel. Az elemzők szerint a repcemag világpiaci árát a romló terméskilátások magasan tarthatják az elkövetkező hónapokban. Az előrejelzések szerint ugyanis a növény 2015/2016. gazdasági évi termőterülete az egy évvel korábbihoz képest 3 százalékkal 6,5 millió hektárra csökkenhet a világ elsős számú termelőjénél, az Európai Unióban. A növények állapotát tekintve a rovarkártételek és a betegségek is aggodalomra adnak okot Európa-szerte, így az átlaghozam akár 10-12 százalékkal is elmaradhat a múlt évi rekordtól. Tekintettel arra, hogy a repcemag globális felhasználása várhatóan meghaladja a termés mennyiségét a 2014/2015. gazdasági évben, az átmenőkészlet akár 1 millió tonnával is csökkenhet az egy évvel korábbihoz képest, ami tovább erősítheti az árat. A BÉT árupiaci szekciójában a repcemag fronthavi jegyzése a párizsi trendet követve a 2014. október eleji 90 ezer forint/tonna szintről 110 ezer forint/tonnára emelkedett 2015. január közepére. Ezután a termény jegyzése inkább a napraforgómagéhoz igazodott és 104 ezer forint/tonnáig gyengült február első napjaiban, majd az üzletkötések hiányában ezen a szinten stabilizálódott.

14. táblázat: **Az olajmagok termelői ára Magyarországon**

	HUF/tonna		
	2015. 7. hét	2015. 7. hét/ 2015. 6. hét (százalék)	2015. 7. hét/ 2014. 7. hét (százalék)
Napraforgómag	109 627	111	103
Repce	107 778

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Megjegyzés: A termelői ár az áfát és a szállítási költséget nem tartalmazza.

Forrás: AKI PÁIR

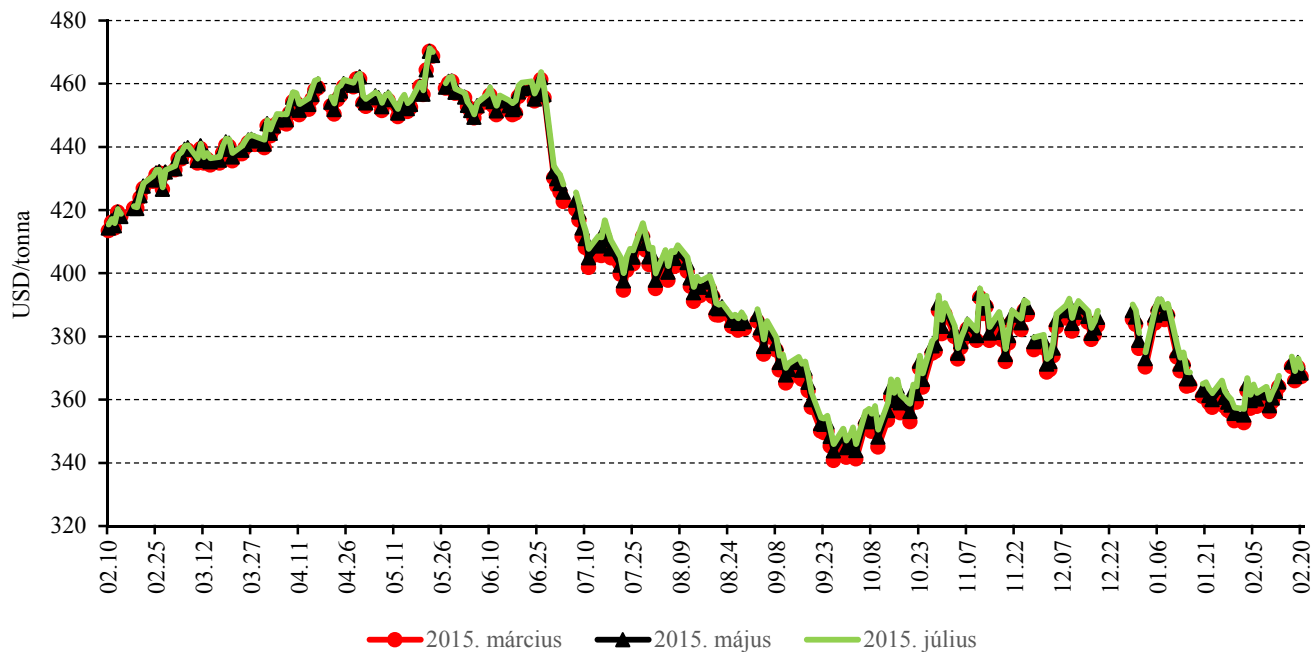
15. táblázat: **Az olajmagok legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

		Szállítási határidő	Mértékegység	2015. 02. 18.	2015. 02. 19.	2015. 02. 20.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	Napraforgómag	2015. március	HUF/tonna	106 200	106 200	106 500
	Repce	2015. március	HUF/tonna	104 000	104 000	104 000
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	Repce	2015. február	EUR/tonna	357	358	358
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	Szójabab	2015. március	USD/tonna	366	370	367

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

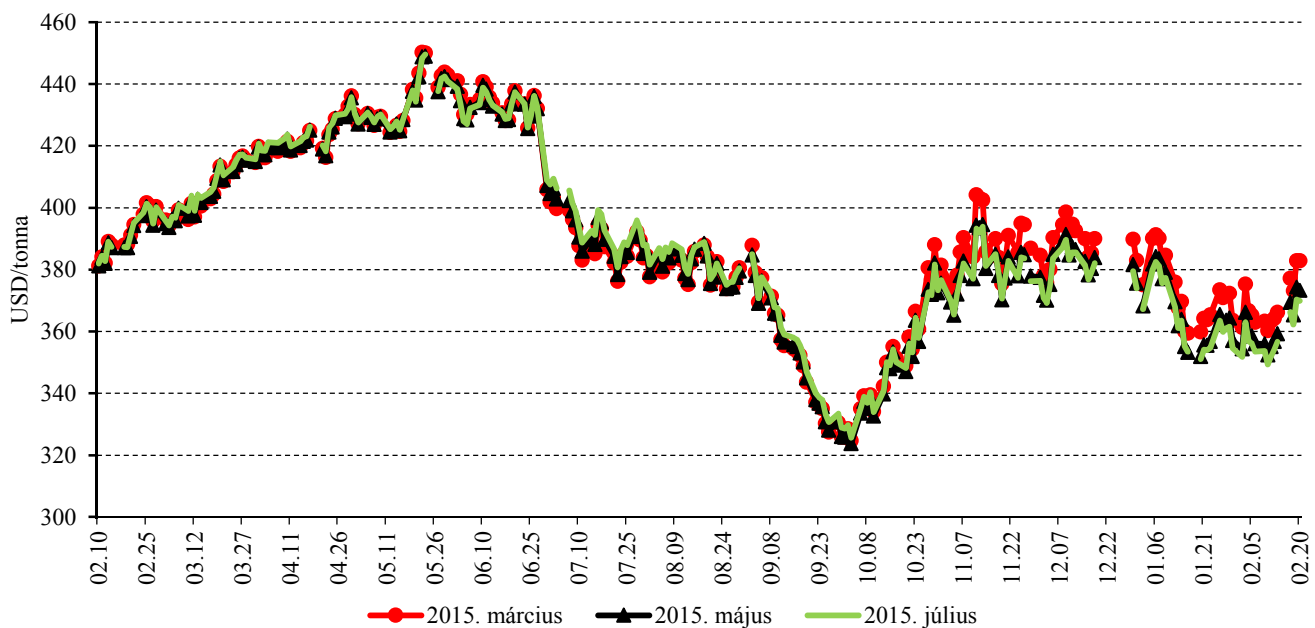
Az olajmagok és származékaik jegyzése

11. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2014-2015)



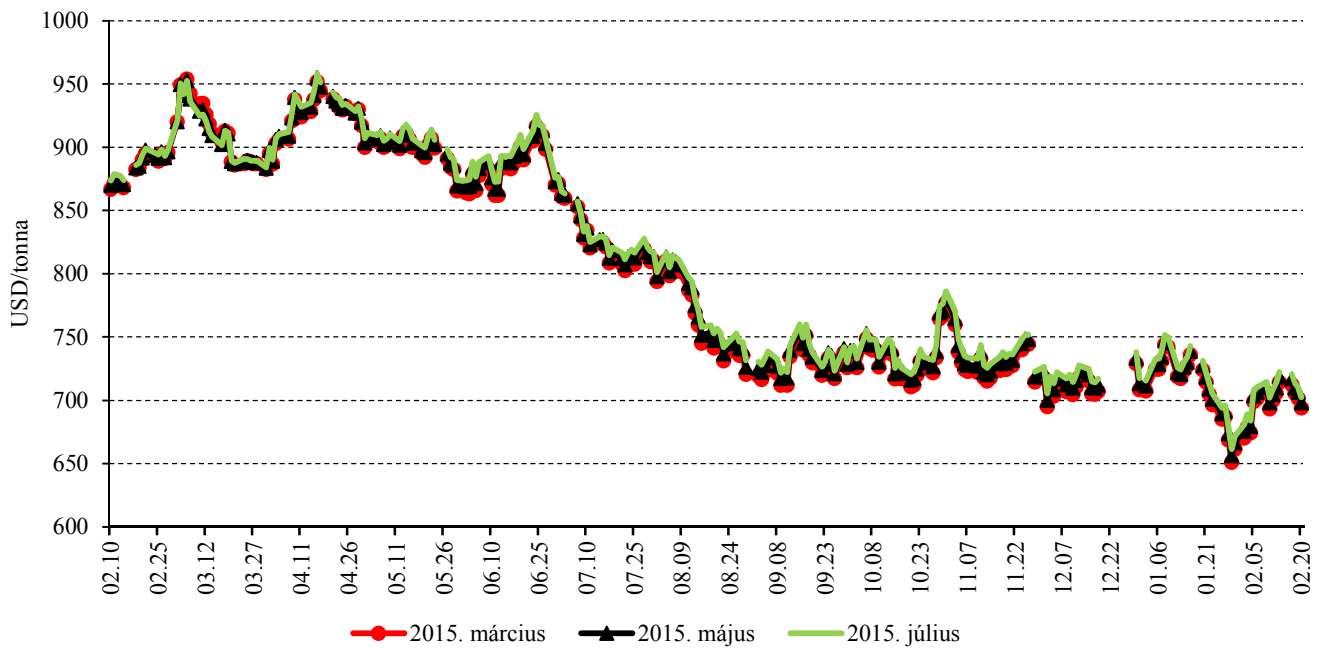
Forrás: CME/CBOT

12. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2014-2015)



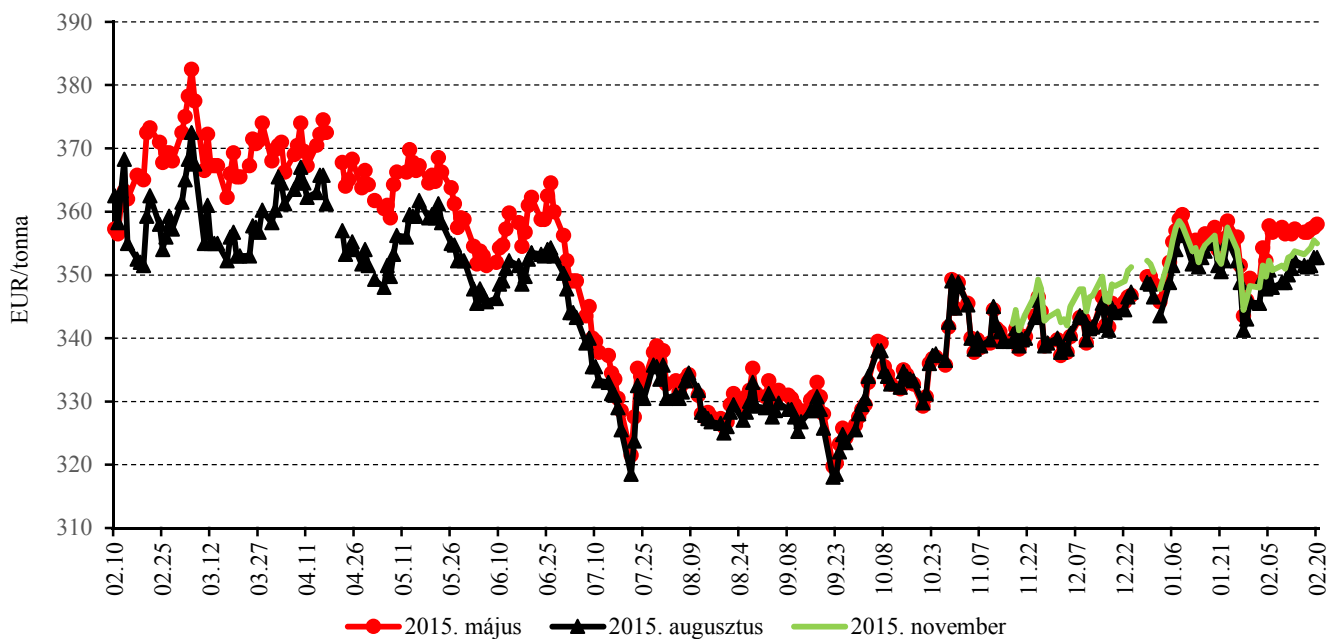
Forrás: CME/CBOT

13. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2014-2015)



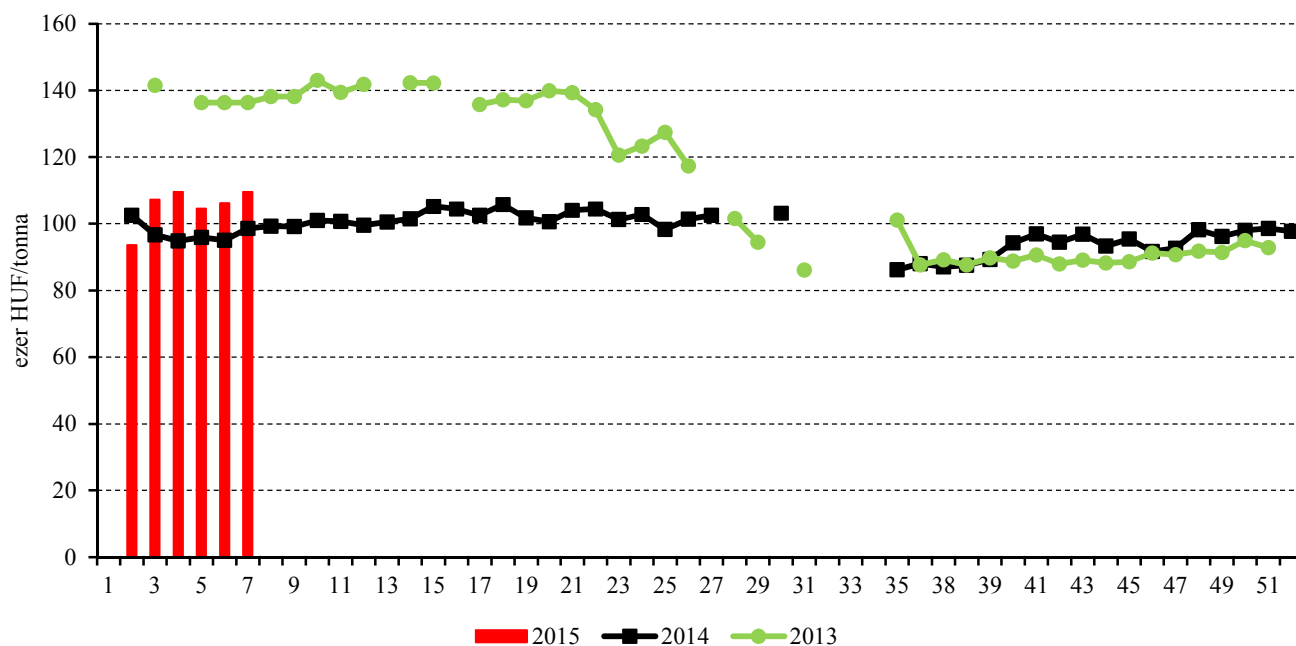
Forrás: CME/CBOT

14. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2014-2015)



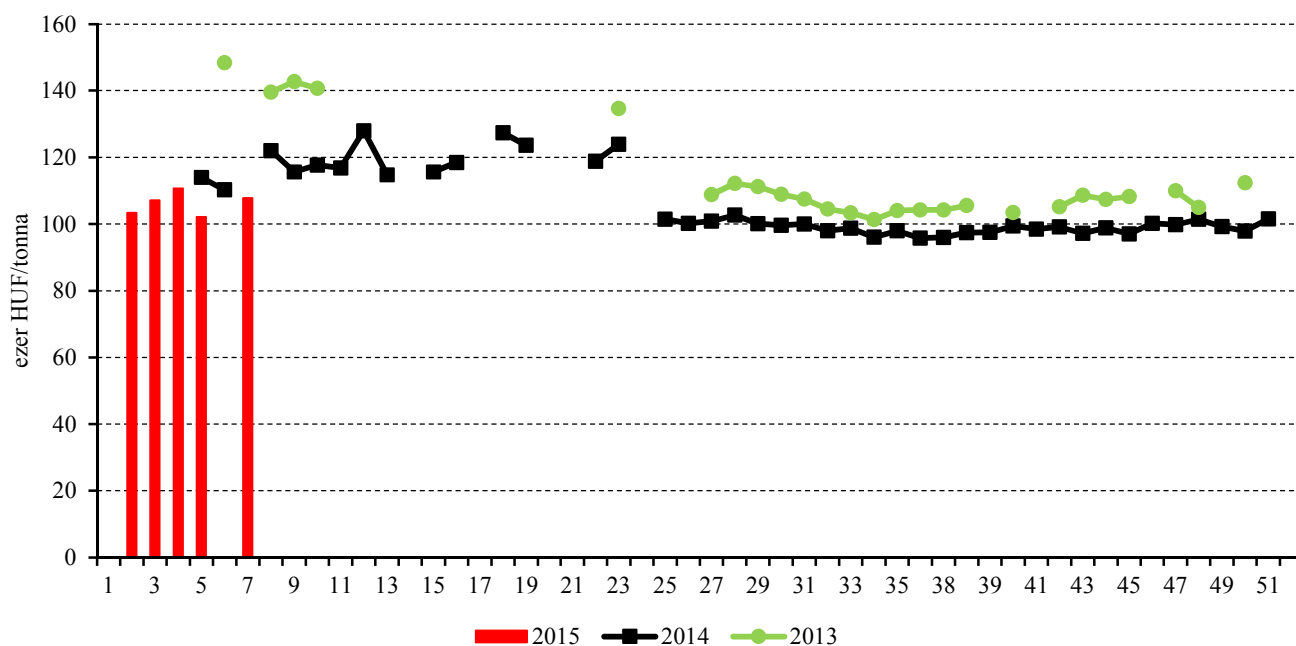
Forrás: Euronext/MATIF

15. ábra: A napraforgómag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2014-2015)



Forrás: BÉT

16. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2014-2015)



Forrás: BÉT

16. táblázat: Az olajmagok és származékaik jegyzése a párizsi és a chicagói árutőzsdén (2015. február 20.)

Euronext/MATIF, Párizs			
	Szállítási határidő	EUR/tonna	HUF/tonna
REPCEMAG	2015. május	358	109 183
	2015. augusztus	353	107 658
	2015. november	355	108 268
	2016. február	356	108 573
	2016. május	355	108 268
	2016. augusztus	347	105 828
CME/CBOT, Chicago			
	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
SZÓJABAB	2015. március	367	98 829
	2015. május	368	99 126
	2015. július	370	99 561
	2015. augusztus	370	99 462
	2015. szeptember	364	98 038
	2015. november	360	96 930
SZÓJADARA	2015. március	383	103 077
	2015. május	373	100 385
	2015. július	370	99 578
	2015. augusztus	368	99 040
	2015. szeptember	365	98 232
	2015. október	359	96 618

Forrás: Euronext/MATIF, CME/CBIT

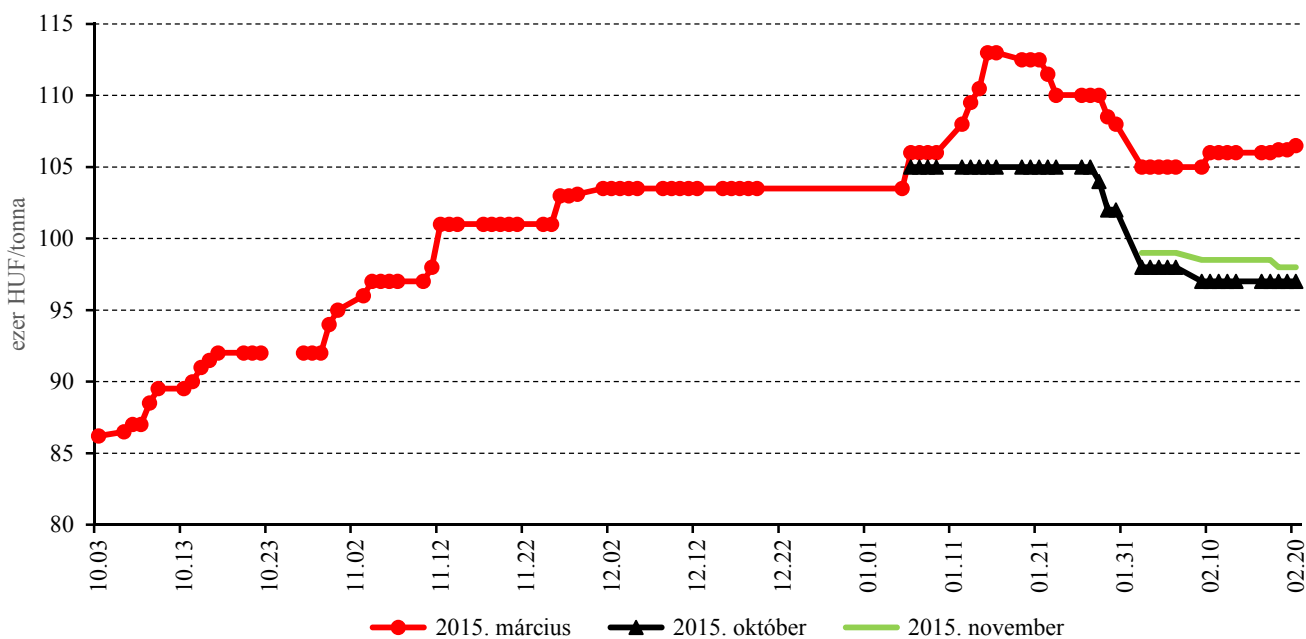
17. táblázat: A növényolajok és származékaik jegyzése Olaszországban és Ausztriában (2015. február 17.)

Termék	Ország	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)	Olaszország	697,5	214 739
Napraforgóolaj (finomított)		822,5	253 223
Szójaolaj (nyers)		717,5	220 897
Szójaolaj (finomított)		782,5	240 908
Napraforgódara	Ausztria	-	-
Repcedara		240	73 889

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

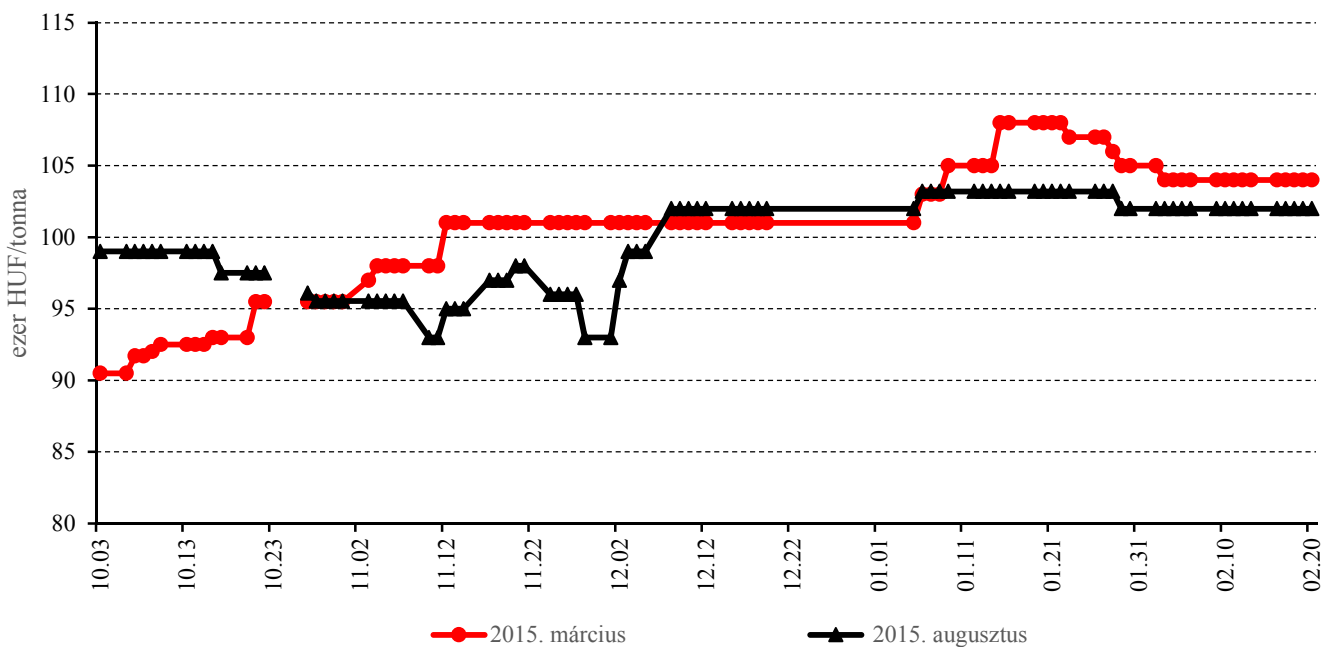
Termelői és kikötői árak

17. ábra: A napraforgómag heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)



Forrás: AKI PÁIR

18. ábra: A repcemag heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)



Forrás: AKI PÁIR

18. táblázat: Az olajmagok és származékaik nemzetközi és európai kikötői ára

		USD/tonna				
		2015. 01. 30.	2015. 02. 06.	2015. 02. 13.	2015. 02. 20.	
SZÓJA	BAB	USA FOB Gulf	385	395	400	-
		Brazília FOB Paranagua	385	385	385	-
		EU CIF, USA-ból	-	403	402	409
		EU CIF Brazíliából	-	415	414	422
		Ukrajna FOB	415	410	395	395
	DARA	EU CIF Rotterdam	-	436	432	439
OLAJ	EU FOB Rotterdam	755	780	775	-	
REPCE	MAG	Franciaország FOB Moselle	390	410	405	-
		EU, 00 CIF Hamburg	-	405	400	407
	DARA	EU FOB Hamburg	-	268	267	277
	OLAJ	EU FOB Rotterdam	725	750	740	-
NAPRAFORGÓ	MAG	EU CIF Amszterdam	-	440	440	440
	DARA	Franciaország CIF	-	270	270	265
	OLAJ	EU FOB Rotterdam	780	810	800	-
Fekete-tenger FOB		-	750	750	745	
NYERS PÁLMAOLAJ	EU CIF	-	700	690	690	

Megjegyzés: FOB – Free on Board (költségmentesen a hajó fedélzetére – megjelölt elhajózási kikötő), CIF – Cost, Insurance and Freight (költség, biztosítás és fuvardíj – megnevezett rendeltetési kikötő).

Forrás: Agrochart, Oil World

Olajmagpiaci információk

19. táblázat: A növényolajok és származékaik feldolgozó értékesítési ára Magyarországon

Megnevezés	Mértékegység	2014. 7. hét	2015. 6. hét	2015. 7. hét	2015. 7. hét/ 2014. 7. hét (százalék)	2015. 7. hét/ 2015. 6. hét (százalék)
Nyers napraforgóolaj	tonna	...	2 466
	HUF/tonna	...	200 978
Napraforgódara	tonna	7 670	3 194	4 262	56	133
	HUF/tonna	58 184	54 555	57 298	98	105
Nyers repceolaj	tonna	-	-	...
	HUF/tonna	-	-	...
Repcedara	tonna	...	1 590	2 618	...	165
	HUF/tonna	...	63 318	65 391	...	103

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

20. táblázat: Az olajmagok és származékaik külkereskedelme Magyarországon

ezer tonna

		2013. január-november	2014. január-november	Változás (százalék)
Export	1205 Repcemag	407,7	521,3	127,9
	1206 Napraforgómag	367,4	402,4	109,5
	2304 Szójadara	32,8	55,4	168,8
Import	1205 Repcemag	165,1	114,9	69,6
	1206 Napraforgómag	265,1	236,6	89,3
	2304 Szójadara	475,6	385,4	81,0

Forrás: KSH

21. táblázat: A világ olajmagmérlege

	USDA		Oil World	
	2013/2014	2014/2015 ^{a)}	2013/2014	2014/2015 ^{a)}
SZÓJABAB				
Termelés	284	315	284	312
Felhasználás	241	255	238	252
Export	113	117	114	121
Import	111	114	114	120
Zárókészlet	66	89	68	89
REPCEMAG				
Termelés	71	71	70	69
Felhasználás	69	71	64	67
Export	15	14	16	14
Import	15	14	16	14
Zárókészlet	7	7	8	7
NAPRAFORGÓMAG				
Termelés	43	40	43	41
Felhasználás	42	40	39	37
Export	2	2	2	2
Import	2	2	2	2
Zárókészlet	3	3	3	3

^{a)} Előrejelzés.

Forrás: USDA, Oil World

Bioüzemanyag melléklet

A londoni árutőzsdén az Európában irányadó IPE Brent ásványolaj legközelebbi határidőre szóló jegyzése a 2014. júliusi hordónkénti (barrel) 111 dollárról 2015 februárjára 45-50 dollárra esett. Ilyen alacsony jegyzés utoljára 2009-ben volt. Az európai felhasználók számára az ásványolajár csökkenésének mértéke még akkor is jelentős, ha figyelembe vesszük, hogy az USA dollár erősödött az euróval szemben.

A minőség és a kitermelés helye szerint többféle kőolaj különböztethető meg, ezek közül a globális árváltozásokban meghatározó szerepük a következő típusoknak van: *Ural*, *IPE Brent*, *Dubai Light*, *Bonny Light*, *West Texas Intermediate (WTI)*.

Elsőként és leggyorsabban az USA-ban kitermelt *WTI* típusú kőolaj ára csökkent. Az Egyesült Államokban új technológia alkalmazásával a palakőzetet szétrepesztve olyan helyről is tudnak kőolajat kisajtolni, ahonnan korábban nem. Az USA az elmúlt évtizedekben a legnagyobb kőolaj importőr ország volt, az új technológiának köszönhetően viszont felsorakozott a nagy kőolaj termelő országok közé, földgázból pedig a közeljövőben számottevő exporttal is megjelenhet a világpiacon.

A kőolaj alacsony ára a nagy olajtermelő országoknak veszteséget jelent, de ennek hatása és mértéke az egyes országokban eltérő. A bevételek csökkenése azokat az országokat érinti a legsúlyosabban, melyeknek nincs pénzügyi tartaléka és napi szinten függenek az olajbevételektől, pl. Venezuela, Oroszország, vagy Nigéria. A különböző helyen és minőségben kitermelt kőolaj költségei is eltérőek. Az Európában használatos *IPE Brent* típusú kőolaj kitermelése drága, mert azt a tenger alól hozzák fel. Az *Ural* típusú kőolaj gyenge minőségű, ezért finomítása költséges. Az ezzel a két olajtípussal dolgozó olajcégek szenvedhetik el a legnagyobb veszteségeket az alacsony ásványolajár következtében.

A Kőolaj-exportáló Országok Szervezetének (*OPEC*) tagországaiban a *Dubai Light* típusú kőolaj kitermelése olcsó, a termék minősége jó és a pénzügyi tartalékok is hatalmasak. Az erős gazdasággal bíró öböl menti országok (Kuvait, Szaúd-Arábia) az alacsony olajárat tolerálni tudják, számukra jelenleg még előnyös is, hogy a drágábban termelő versenytársaik helyzetét az alacsony olajár gyengíti. Az *OPEC* tagországok nem

csökkentették a kitermelésüket.

A kitermelés 2014 második felében nőtt, de a Nemzetközi Energia Ügynökség (*IEA*) adatai szerint a fosszilis alapú üzemanyagok iránt a kereslet nem javult. Az *IEA* ezt az előrejelzését a még mindig gyenge gazdasági környezettel magyarázza.

A gyenge kereslet és a kitermelés növekedése 2014 második felétől az ásványolaj árának folyamatos csökkenését eredményezték, ami a fogyasztói árakban is érezhetővé vált. Az Európai Unióban a 95-ös oktánszámú szuperbenzin és a gázolaj ára 15-20 százalékkal volt alacsonyabb 2015 februárjában, mint 2014 nyarán. A KSH adatai szerint Magyarországon a 95-ös oktánszámú szuperbenzin ára 15-16 százalékkal, a gázolajé 10-13 százalékkal csökkent a tavalyi év második felében.

Az Európai Unióban az olcsó ásványolaj alapú termékek iránt nem élénkült a kereslet, ezért a bekeveréshez nem volt szükség több bioüzemanyagra. A bioüzemanyagot tartalmazó üzemanyagoknál (E5, B7, E10) az ásványolaj alapú termékek árcsökkenése kevésbé érződött, mert azokban a fosszilis üzemanyaghányad kisebb és a bioüzemanyagok ára kevésbé csökkent, mint a kőolajé. Az E10-es termék olajjegyértékkel korrigált bruttó fogyasztói ára Németországban 7 százalékkal, Franciaországban 12 százalékkal esett 2014 második felében. A nagy bekeverésű termékeknel az ásványolaj árcsökkentő hatása szinte elhanyagolható volt. Az E85-ös termék ára Németországban 1,8 százalékkal, Franciaországban 1 százalékkal csökkent 2014 júliusától 2014 decemberéig. A fosszilis alapú üzemanyagok fogyasztói ára nagyobb mértékben csökkent, mint a bioüzemanyagoké, ezért szűkült az ásványolaj alapú és a nagy bekeverésű bioüzemanyagok ára közötti különbség.

Németországban kevesebb bioetanol és biodizelt használtak fel 2014 második félévében, mint 2013 azonos időszakában. (Bioetanol: 2013. VII-XI.: 523 ezer tonna; 2014. VII-XI.: 484 ezer tonna; biodizel: 2013. VII-XI.: 1164 ezer tonna, 2014. VII-XI.: 1018 ezer tonna). Nagy-Britanniában is csökkent a felhasználás.

A gyenge kereslet és az ásványolaj alacsony ára miatt a bekeverőüzemek érdeklődése a bioüzemanyagok iránt továbbra is gyenge maradt. A repceolaj-metil-észter nagykereskedelmi ára 2015 januárjában 724

euró/tonna, a bioetanolé 440 euró/tonna (FOB ARA T2) volt. Hasonlóan alacsony árat utoljára 2009-ben regisztráltak.

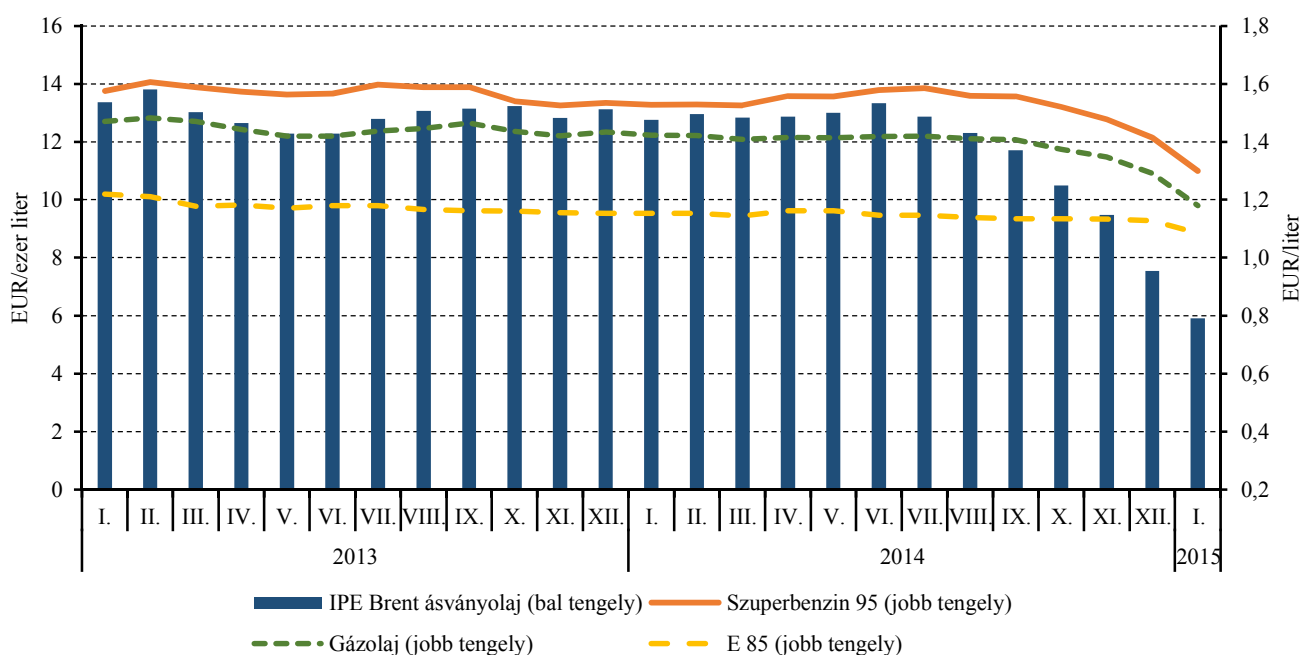
A Goldman Sachs szakértője szerint, még ha csökken is az olaj kitermelése 2015-ben, a felhalmozódott magas készletek miatt, az évfolyamán továbbra is alacsony kőolajárakkal kell számolni. A *Reuters*, *Bloomberg*, *Goldmann-Sachs*, *Rabobank* szakértői egyetértenek abban, hogy az alacsony olajár arra ösztönzi a bekeverőüzemeket, hogy minél több olcsó foszszilis alapú terméket használjanak fel.

A *Rabobank* szakértőinek véleménye szerint, az alacsony olajár hatása az egyes nagy bioüzemanyag-előállító régiókban eltérő lesz. Az USA-ban, a legnagyobb bioetanol-előállító országban a bioüzemanyag-felhasználásra nagyobb befolyással vannak a politikai döntések, mint az olajár. Braziliában a kormány határozza meg az olajárát, ezért az olaj árának csökkenése közvetlenül nem fogja éreztetni hatását.

A biodizel legnagyobb előállítója és felhasználója az Európai Unió. Jelenleg az ásványolaj ára lényegesen

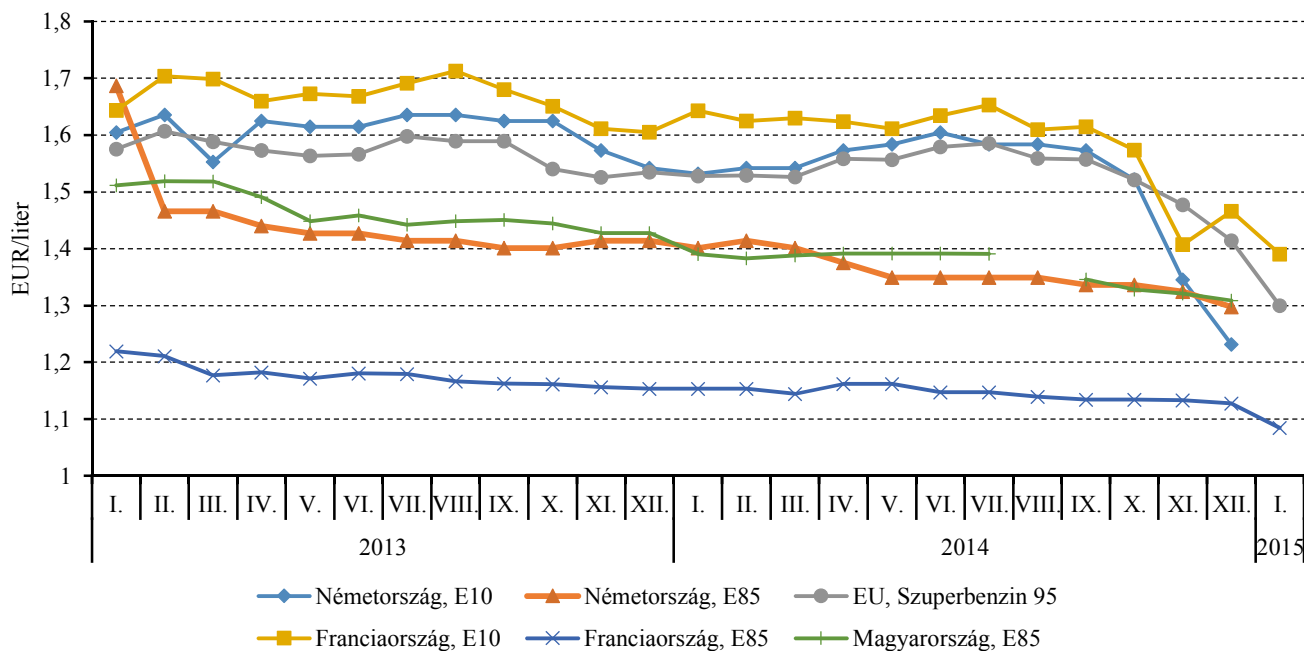
alacsonyabb, mint a növényolajoké, annak ellenére, hogy a növényi olajok árscökkenése is jelentős volt. Az Európai Unióban bírságok vannak érvényben arra az esetre, ha a bekeverés elmaradna az előírt részaránytól. Nagy árkülönbség esetén bizonytalan, hogy az olajtársaságok a bírság megfizetését, vagy a biodizel bekeverését választják-e. Argentína az előállított biodizel 60 százalékát exportálta 2014-ben. Alacsony ásványolajár mellett nem biztos, hogy hasonlóan nagy mennyiséget szállíthat a külföldre 2015-ben. Ha az észterezőüzemek kereslete csökken, akkor a világpiacra nagyobb mennyiségű szójaolaj elhelyezésére törekszik majd az ország. Hasonló a helyzet az ázsiai pálmaolaj alapú biodizel előállító exportőr országokban. Malajziában a B7-es termék forgalmazását több új régióra akarják kiterjeszteni, amivel előzetes becslések szerint 576 ezer tonna többletkeresletet tudnak generálni. Indonéziában a kormány új támogatások bevezetését tervezi. A *Rabobank* szakértői szerint a globális biodizelpiacra nagyobb hatással lesz az alacsony ásványolajár, mint a bioetanol-piacra.

19. ábra: Az ásványolaj ára, a 95-ös oktánszámú szuperbenzin, a gázolaj és az E85 üzemanyag fogyasztói ára (2013-2015)



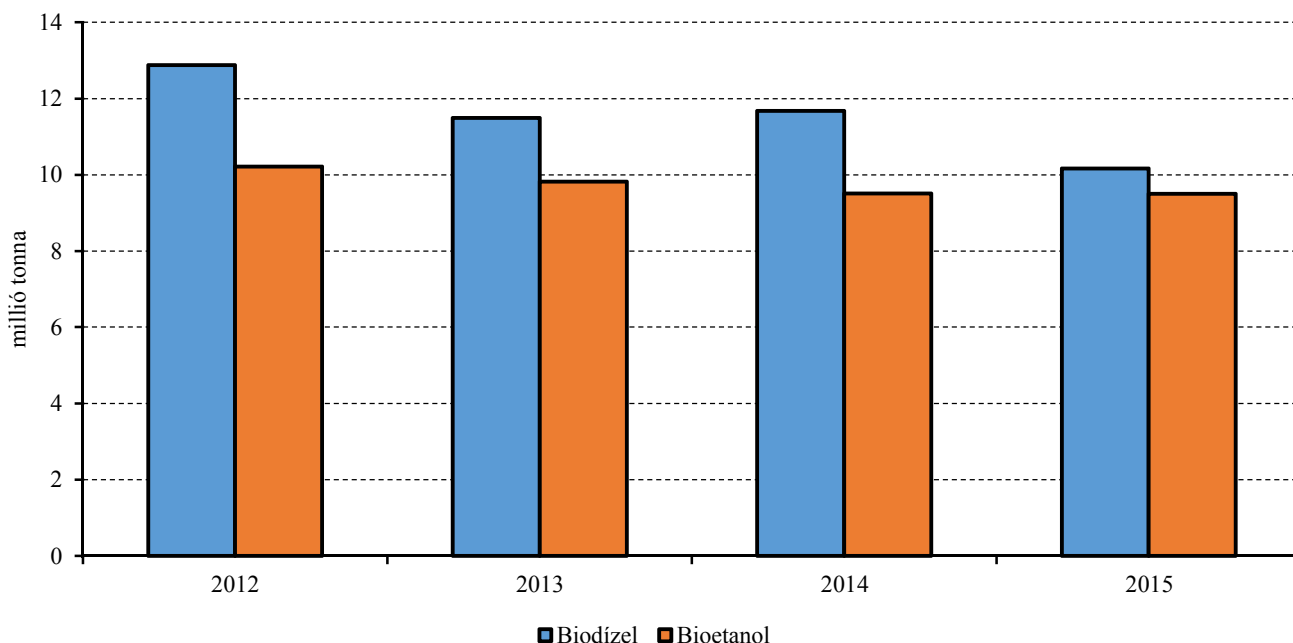
Megjegyzés: szuperbenzin 95, gázolaj: EU fogyasztói ár; E85: Franciaország, olajjegyértékkel korrigált ár.
Forrás: HGCA, EU Oil bulletin, prix-carburants.fr

20. ábra: A 95-ös oktánszámú szuperbenzin, az E10 és az E85 üzemanyag fogyasztói ára az Európai Unió néhány tagországában



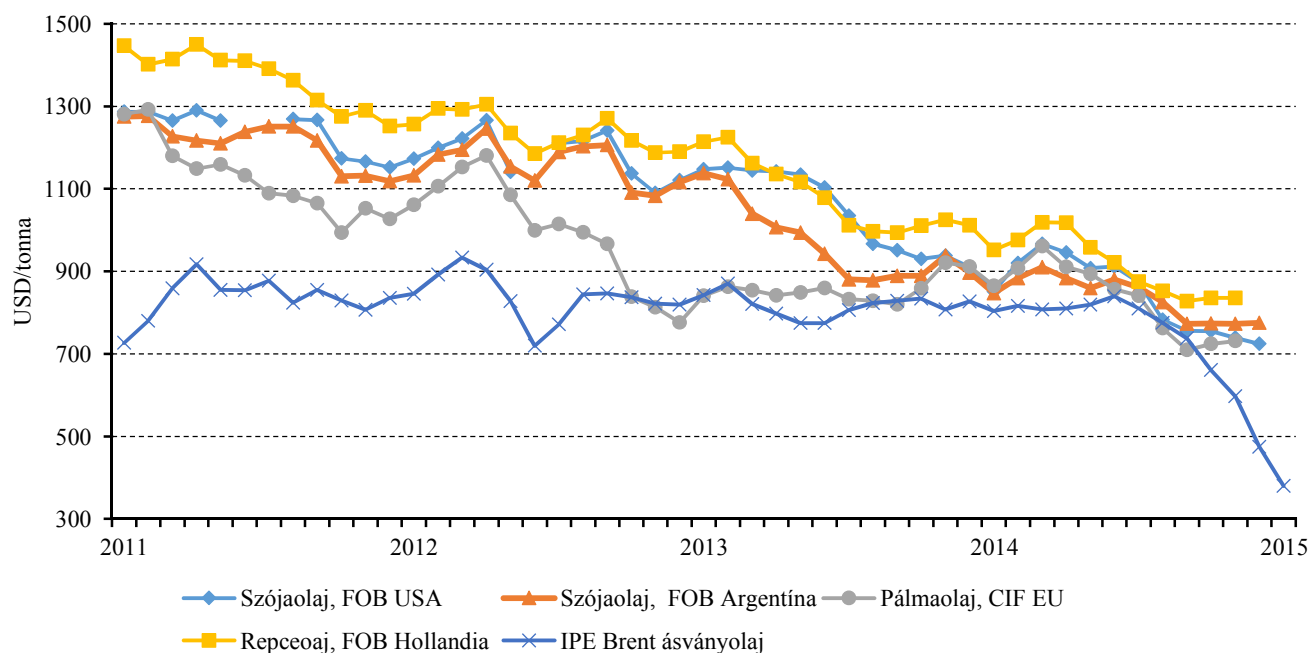
Megjegyzés: szuperbenzin: EU fogyasztói ár; Franciaország E85: olajjegyértékkel korrigált ár.
 Forrás: EU Oil bulletin, prix-carburants, ethanoltanken, holtankoljak.hu

21. ábra: Az Európai Unió bioetanol- és biodízel-felhasználása (2012-2015)



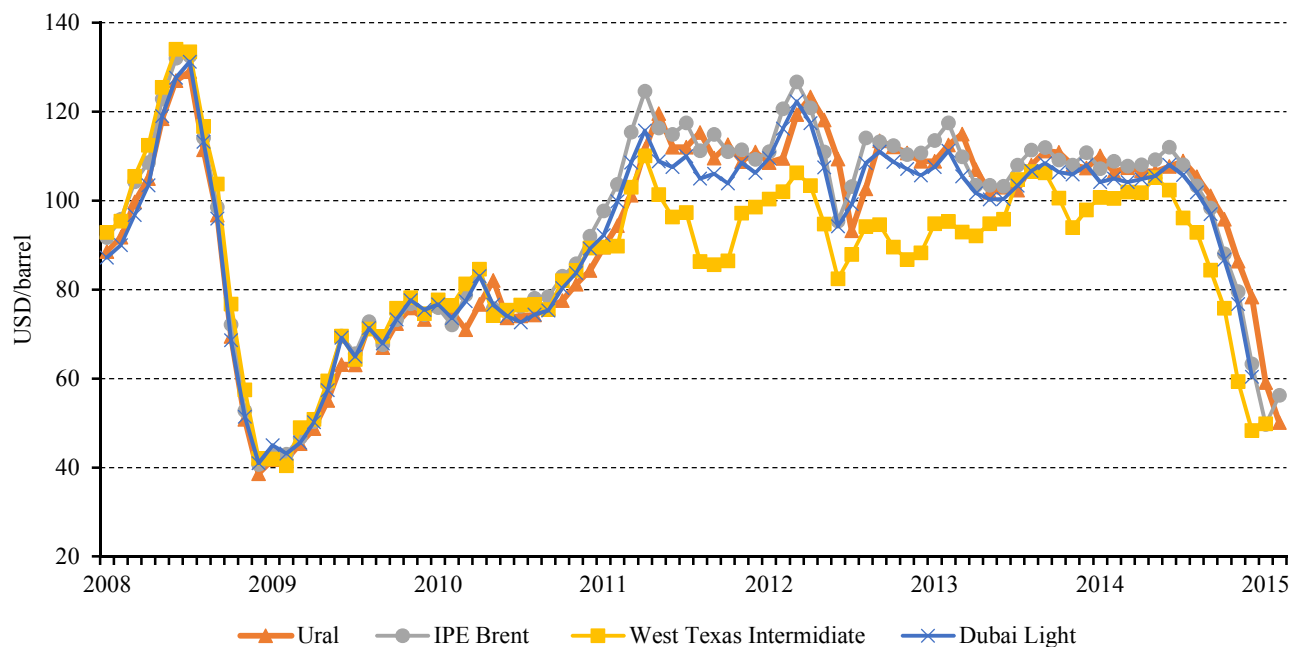
Megjegyzés: 2015. év előrejelzés.
 Forrás: F.O. Licht

22. ábra: Az IPE Brent ásványolaj ára és a növényolajok kikötői ára (2011-2015)



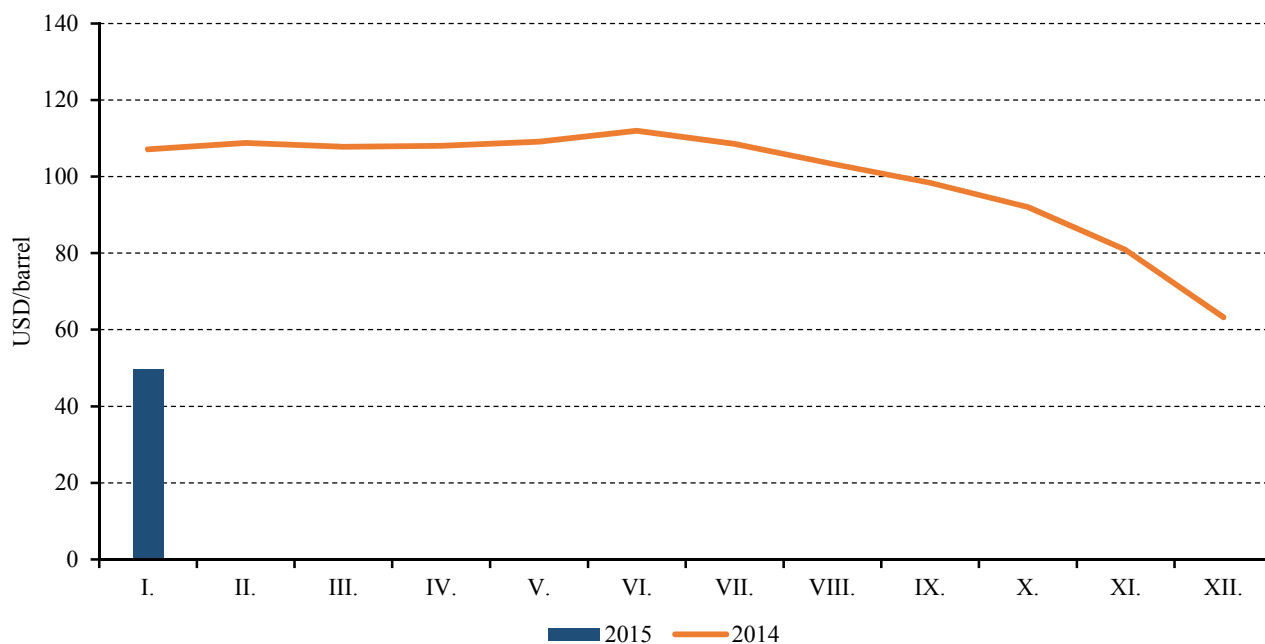
Forrás: Oil World, HGCA

23. ábra: A kőolaj ára (2008-2015)



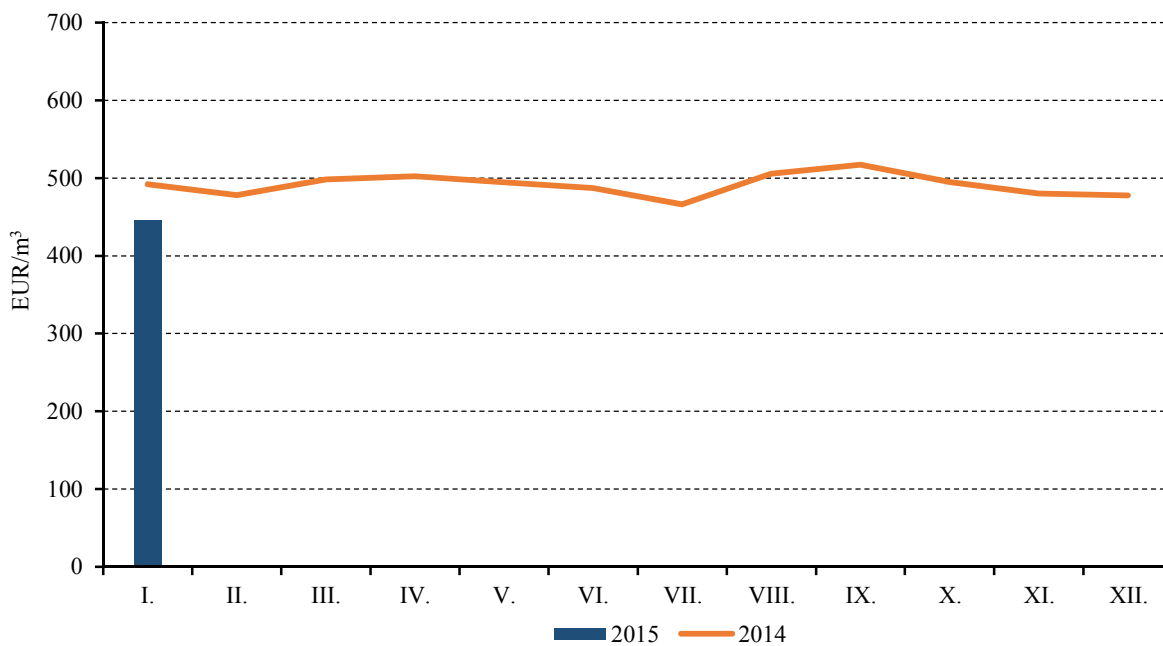
Forrás: HGCA, Topoil

24. ábra: Az IPE Brent ásványolaj ára (2014-2015)



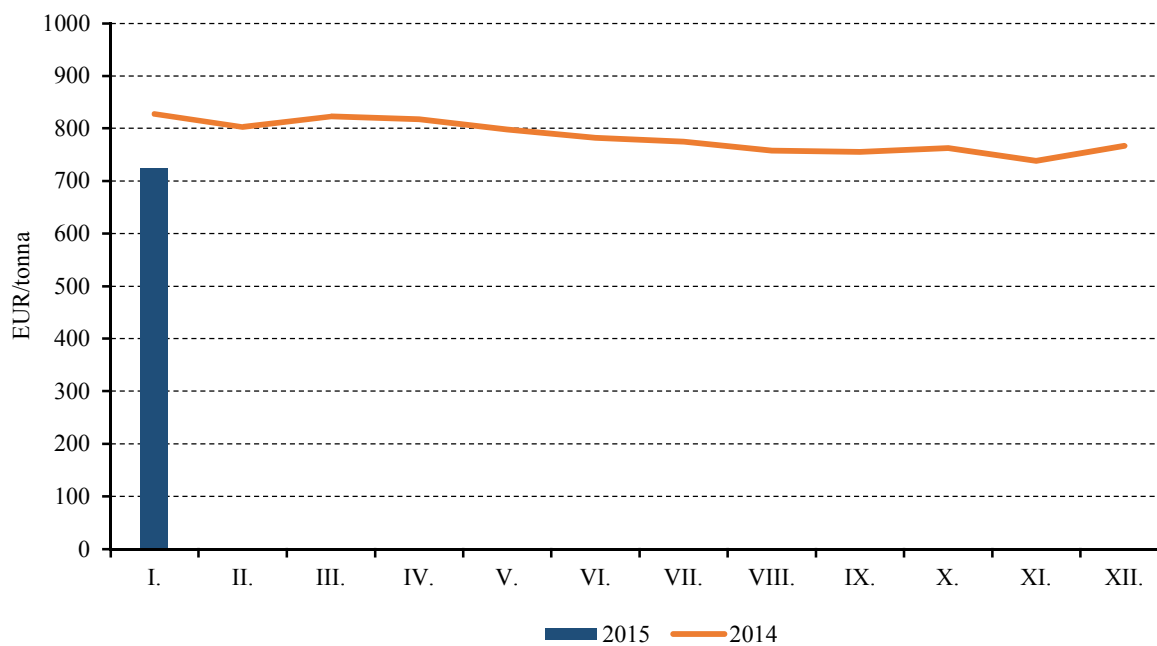
Megjegyzés: Az IPE Brent ásványolaj legközelebbi határidőre szóló jegyzései a londoni árutőzsdén
 Forrás: HGCA

25. ábra: A bioetanol ára (2014-2015)



Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.
 Forrás: F.O. Licht

26. ábra: A repceolaj-metil-észter ára (2014-2015)



Megjegyzés: nyugat-európai kikötők FOB, az EN 14214-es szabványnak megfelel, dermedéspont >-10 °C.
Forrás: Kingsman

